

Podblegaške novice

letnik 15, številka 7
julij 2011

GLASILO OBČINE
GORENJA VAS
- POLJANE

Iz županovega dnevnika

- 7. junij: Sestanek na Ministrstvu za okolje in prostor RS skupaj s predstavniki Občine Škofja Loka zaradi varovanja vodovarstvenih območij na Visokem in predlagane nove lokacije za apartmajsko gradnjo v gozdu nad dvorcem.
- 9. junij: Ogleđ zaključka del pri odkopu vhoda v utrdbi Rupnikove linije na Golem vrhu. Zaradi nevarnosti plazenja nad odkopom je bil to eden najzahtevnejših posegov.
- 15. junij: Na redni skupščini Razvojnega agencije Sora, kjer sem predsedovanje skupščine predal loškemu županu Mihlu Ješčetu.
- 16. junij: Predstavitve tretje različice idejne zasnove ureditve središča Poljan. Izbrali bodo najboljšo in jo skozi javne predstavitve še vsebinsko dopolnili.
- 16. junij: Obisk poslancev Mira Petka in Milenke Ziherla ter direktorja Radia Sora na temo mednarodnega sodelovanja občine.
- 17. junij: Na praznovanju občinskega praznika v Horjulu. Srečanje z župani obljubljenih občin in izmenjava izkušenj.
- 23. junij: Obisk ministra za promet Patrika Vlačiča zaradi ogleda terena poteka 4. razvojne osi v Kopačnici in na Sovodnju. Sledi posebna razprava na matičnem odboru državnega zbora za promet, kamor bosta povabljeni naš in cerkniški župan.
- 24. junij: Svečana otvoritev mednarodne tekme v gorskem teku za mlade.
- 25. junij: Ogleđ, podelitev nagrad in zaključek mednarodne tekme v gorskem teku za mlade, ki je organizacijsko in tekmovalno odlično uspela.
- 25. junij: Praznovanje dneva državnosti v Gorenji vasi in gasilska veselica.
- 26. junij: Pri svečani maši v župnijski cerkvi v Gorenji vasi, kjer so zapele nove orgle.
- 27. junij: Na sestanku s KS Trebija zaradi prodaje doma pod Planino.
- 28. junij: Na sestanku v KS Poljane s krajani Loma in Zakobiljka zaradi sofinanciranja investicije v gradnjo nove ceste.

Izbor: M. B.

Naslednja številka Podblegaških novic bo izšla sredi septembra. Vaše prispevke pričakujemo do 2. septembra po elektronski pošti: podblegaske.novice@gmail.com ali na naslov: Uredništvo Podblegaških novic, Poljanska cesta 87, 4224 Gorenja vas. Na ista naslova lahko pošiljate tudi sezname prireditelj, ki jih organizirate. Prispevkov, ki jih bomo prejeli po tem datumu, ne bo mogoče objaviti!

S 5. redne seje občinskega sveta

Predstavljen prostorski načrt ob osnovni šoli

Svetniki so se zbrali v Štefanovi hiši v Poljanah. Med drugim so sprejeli osnutek odloka o občinskem podrobnem načrtu za del območja med gorenjevaško osnovno šolo in zdravstvenim domom, seznanili so se s poslovanjem STC Stari vrh in Bioenergetike Todraž ter potrdili nove cene vrtcev.

Načrtovalca iz Arhitekturnega biroja Ravnikar Potokar sta svetnikom predstavila občinski podrobni prostorski načrt (OPPN) za območje GRV 20-4 v skupni površini skoraj 64.200 kvadratnih metrov. Gre za južni del naselja Trata v Gorenji vasi med osnovno šolo Ivana Tavčarja, zdravstvenim domom, tovarno Jelovica in naseljem blokov na Blatih. Predvidena je drugačna ureditev cestnega prometa, med drugim povezava med šolo in Trato, na območju šole bo po krožna enosmerna cesta s pločnikom, na novo bo začrtana pot do zdravstvenega doma, stara pa bo namenjena samo pešcem. Ob šoli bo zrasla večnamenska dvorana, ob zdravstvenem domu načrti predvidevajo možnost izgradnje doma za starejše občane. V načrtu so tudi trije stanovanjski bloki na ravnini med Jelovico in začetkom vzpetine proti šoli ter 375 parkirišč. Več o načrtih bomo pisali v naslednjih številkah Podblegaških novic.

Med pobudami in vprašanji, ki jih je bilo tudi tokrat veliko, izpostavimo predlog Jožeta Novaka, da se za območje dvorca Visoko imenuje upravljatelj, saj je stanje tam zelo slabo. Jureta Krvino je zanimalo, kako je z načrtovanimi aktivnostmi v povezavi z obuditev tega območja. Župan je pojasnil, da zaradi spremembe vodovarstvenega območja izgradnja apartmajskega naselja na delu, kjer je bila predvidena, ni več mogoča, tako da je zdaj v igri nova lokacija. Svetniki so menili, da ne bi smeli projektov zastavljati tako široko, zajemati bi morali z manjšo žlico in se postopoma lotiti obuditev dvorca. Tomaž Pintar je spomnil na slabe ceste na hribovitih področjih, ki potrebujejo preplastitve. O tem bi bilo treba razmišljati do priprave naslednjega proračuna, je dejal. Žun je dodal, da je težava tudi redno vzdrževanje teh cest. Župan je odgovoril, da bo na sestanku s predsedniki krajevnih skupnosti predlagal, da pripravijo načrt potrebnih del v zvezi s tem. Svetniki so ob tem še spomnili na številne neodmerjene ceste v naši občini, kar bi bilo treba tudi urediti. Roman Demšar je opozoril na velike plakate ob cestah, ki da jih je čedalje več in kvarijo podobo krajine, in na fasade, ki barvno ne spadajo v naše okolje.

Svetniki so potrdili spremembe odloka o nadomestilu za uporabo stavbnega zemljišča. Po novem se nadomestilo ne plačuje za objekte na stavbnih zemljiščih na območju gospodarskih con za obdobje pet let od sklenitve kupoprodajne pogodbe z občino. Enako obdobje (vendar največ pet let po vselitvi) polovično nadomestilo na podlagi odobrenega zahtevka lahko plačujejo tudi fizične osebe, ki kupijo stanovanje ali hišo, če lahko dokažejo, da so bili stroški za komu-

nalno opremljanje stavbnega zemljišča občini že plačani. Obrazloženo zahtevo so plačila lahko oproščeni tudi posamezniki, ki prejemajo socialno pomoč ali varstveni dodatek, tisti, ki so prizadeti z elementarnimi nesrečami, in to do odprave posledic.

Svetniki so potrdili podražitev vrtcev – sprememba bo veljala od septembra –, in sicer za približno tri oziroma 4,5 odstotka. Celodnevni program za oddelek prvega starostnega obdobja bo stal 438 evrov, za drugo starostno obdobje 318 evrov in za kombinirani oddelek ter oddelek 3–4-letnih otrok 357 evrov.

Poročila o poslovanju Bioenergetike Todraž, ki ga je pripravil direktor Marjan Šinkovec, svetniki niso potrdili, sprejeli pa so poročilo, ki ga je o STC Stari vrh pripravil direktor Pavle Logar. Povedal je, da je klub vremensko neugodni sezoni zadovoljen – ustvarili so za 595.000 evrov prihodkov, predvsem so bili uspešni s prodajo vstopnic, veliko pa je bilo dnevnih smučarjev, ki so vstopnice kupovali po ugodnejših cenah. Tako je bila povprečna cena prodane karte 12,5 evra. Logar je napovedal še novost za naslednjo sezono, to je dnevno sankanje. Dejal je še, da bi Stari vrh potreboval soinvestitorje, za kar bi lahko več naredili tudi občini lastnici, spomnil pa je tudi, da imajo nekatera druga smučišča sponzorje.

Milka Bizovičar

Stik z županom

Župan bo tudi če poletje dosegljiv za vašo vprašanja, predloge in mnenja kot običajno, vsak torek in sredo. Če bi z njim želeli govoriti na Občini, se prej najavite pri tajnici, na telefonsko številko 04/51-831-00 in povejte, približno koliko časa boste potrebovali, da boste dobili termin in vam ne bo treba čakati. Lahko se zgodi, da kdaj zaradi neodložljivih obveznosti kljub napovedanim uradnim uram ne bo dosegljiv, za kar se že vnaprej opravičuje in prosi za razumevanje.

Milan Čadež ima tudi poslansko pisarno, kjer je dosegljiv ob ponedeljskih ves dan po telefonu, od 13. do 15. ure pa tudi v pisarni.

M. B.

Kdaj in kako do župana?

vsak torek 15 ^h – 17 ^h	po tel.: 051/384-433
vsako sredo 14 ^h – 17 ^h	na sedežu občine

Kdaj in kako do poslanca?

vsak ponedeljek	ves dan	po tel.: 051/384-433
vsak ponedeljek	13 ^h – 15 ^h	v poslanski pisarni, po predhodni najavi

PODBLEGAŠKE NOVICE (ISSN 1408 - 3086) – Glasilo občine Gorenja vas - Poljane. Naslov: Uredništvo Podblegaških novic, Poljanska cesta 87, 4224 Gorenja vas. Elektronska pošta: podblegaske.novice@gmail.com. Odgovorna urednica: Milka Bizovičar. Pomočnica urednice: Tina Dolenc. Članice uredniškega odbora: Milka Burnik, Tadeja Šubic in Lidija Razložnik. Oglasno trženje: Karla Kokelj (podblegaske@gmail.com). Lektorici: Ana Jurjevič in Polona Peternej. Računalniški prelom in oblikovanje: 2Rdesign, Robert Resman s.p., Tisk: Tiskarna Artelj. Podblegaške novice so tiskane v 2250 izvodih in jih brezplačno prejemajo vsa gospodinjstva v občini Gorenja vas - Poljane. Na voljo so tudi na spletnih straneh občine www.obcina-gvp.si. Uredništvo si pridržuje pravico do krajšanja in preoblikovanja člankov. Izbrane poslane fotografije objavljamo tudi na spletnih straneh občine, razen če avtor tega pri pošiljanju za objavo v časopisu ne bo izrecno prepovedal. Podblegaške novice so v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za kulturo RS, vpisane pod zaporedno številko 102. Foto na naslovnici: Miha Oblak.

Priključkov je dovolj in cena ostaja nespremenjena

Hrbtenično omrežje širokopasovnega omrežja je zgrajeno, od junija dalje pa lahko prebivalci na območjih tako imenovanih belih lis izbirajo med dvema ponudnikoma storitev, Telekomom Slovenije in Amisom. Bojazni, da bi zmanjkalo priključkov in da bi se cena priključka zvišala, sta odveč.

Za območje občine Gorenja vas - Poljane je upravljavec širokopasovnega omrežja podjetje Tritel podpisalo pogodbo z dvema operaterjema, Telekomom Slovenije in Amisom. Oba ponudnika zagotavljata storitve interneta, televizije in telefonije, njuna ponudba pa je podrobneje predstavljena na spletnih straneh www.telekom.si in www.amis.net. Naročniki, ki bi želeli uporabljati storitve Telekoma Slovenije, naj pokličejo Martino Vodlan na telefonsko številko 01/83-10-330, predstavniki Amisa pa so dosegljivi na brezplačni številki 080/20-10.

Postopek je preprost

Postopek za sklenitev razmerja je preprost. Prebivalci na območjih belih lis najprej sklenejo pogodbo z enim izmed ponudnikov storitev, ki nato izvede celoten postopek poizvedbe za možnost dostopa pri podjetju Tritel. Tritel bo nato uporabniku poslal v podpis pogodbo o izgradnji hišnega priključka in izbiri načina plačila. Cena priključka do hiše na območju belih lis je 230 evrov in se plača samo enkrat za en priključek, ne glede na morebitno kasnejšo menjavo operaterja v istem omrežju. V tem znesku so zajeta plačila za vsa dela do hiše, optični kabel in montaža aktivne opreme CPE znotraj stanovanjske enote. Notranji razvod od aktivne opreme do televizijskega

sprejemnika in računalnika uredi uporabnik sam, lahko pa ga naroči pri tehnikih Tritela in plača po ceniku, ki velja za dodatna dela in material. Cenik je objavljen na spletni strani podjetja Tritel www.tritel.si. Ko se uporabnik dogovori o izvedbi, plačilu in se priključek tudi izvede, ponudnik internetnih storitev uporabnika tudi dejansko priklopi v širokopasovno omrežje.

Cena ostaja 230 evrov

Cena hišnega priključka bo za uporabnike na območju belih lis ostala nespremenjena naslednjih 30 let in se bo letno le usklajevala z indeksom podražitev. To pomeni, da se bodo upravičenci lahko pod istimi pogoji na omrežje priključili tudi še leta 2037. Za ostale občane, ki ne živijo na območju belih lis, pa velja komercialni cenik podjetja Tritel in se cena priključka izračunava individualno glede na oddaljenost hiše od hrbtničnega omrežja.

Število priključkov ni omejeno

Prav tako je brez osnove strah, da se kasneje na omrežje ne bi več mogli priključiti. Upravljavec širokopasovnega omrežja, torej Tritel, mora zagotavljati prikllop upravičencev vsaj v pogodbenem obdobju 30 let, zato je odveč bojazen, da bi bilo priključkov premalo, pojasnjuje Jernej Nučič z Občine. Pri načrtovanju so namreč

upoštevali zgornjo mejo števila potencialnih uporabnikov na posameznem območju.

Poleg tega velja izpostaviti, da uporabnik pri priklopu na omrežje nima nikakršnega dodatnega stroška, razen enkratnega plačila priključka in mesečne naročnine operaterju. Omrežnino zaračunava podjetje Tritel ponudnikom storitev, torej Telekomu Slovenije in Amisu, ki pa imata te stroške že vračunane v ceno paketov.

Tina Dolenc

Območja belih lis

Seznam belih lis je določilo ministrstvo za gospodarstvo in v občini Gorenja vas - Poljane nanj uvrstilo 31 naselij: Brebovnica, Debeni, Dobje, Dolenje Brdo, Dolge Njive, Fužine, Goli Vrh, Gorenje Brdo, Hlavče Njive, Jelovica, Kladje, Kremenik, Krivo Brdo, Krnice pri Novakih, Lajše, Leskovica, Lom nad Volčo, Lučine, Malenski Vrh, Podobeno, Prelesje, Stara Oselica, Suša, Trebija, Vinharje, Volča, Zadobje, Zakobiljek, Žabja vas, Žirovski Vrh Sv. Antona in Žirovski Vrh Sv. Urbana.

Vodovodni sistem Podvrh-Zapreval

Gradnja se začne še pred koncem meseca

V začetku julija sta župan Milan Čadež in pooblaščenec podjetja Energoplan Sebastijan Trajkovski podpisala gradbeno pogodbo, ki pomeni začetek del za izgradnjo vodovodnega sistema Podvrh-Zapreval.

Foto: Tina Dolenc

Podpis pogodbe, vredne 890 tisoč evrov

Energoplan je bil na razpisu izbran kot najugodnejši med devetimi ponudniki, pri izvedbi pa mu bo pomagalo tudi podjetje Komunalne gradnje iz Grosuplja, ki je specializirano za gradnjo vodovodnih in kanalizacijskih sistemov. Vrednost pogodbe je 890.000 evrov in vključuje izgradnjo zajetja Bohoričev mlin, črpališča Bohoričev mlin, izgradnjo novega vodohrana Podvrh s kapaciteto 100 m³ in izgradnjo cevovoda Podvrh-Zapreval v dolžini 4.371 metrov. Rok za dokončanje del je 30. junij 2012, saj je Občina Gorenja vas - Poljane za izgradnjo pridobila tudi sredstva iz Evropskega sklada za regionalni razvoj, in sicer v višini 85 odstotkov javnih upravičenih izdatkov.

Ob podpisu pogodbe je župan povedal, da je vodovodni sistem za ta del občine, ki sicer zajema samo tri naselja: Podvrh, Zapreval in Četena Ravan, zelo pomemben. Omogočil bo namreč doseganje ustreznih okoljskih standardov in ohranjanje življenja, obrti in turizma v teh krajih. Z izgradnjo bodo rešili problem zagotavljanja zadostne količine in kakovostno ustrezne pitne vode, poleg tega pa bo imel sistem, kot je še dodal župan, pomembno vlogo tudi pri razvoju Smučarsko turističnega centra Stari vrh. Za ves trud, ki so ga v izpeljavo projekta vložili na Občini, se je zahvalil tudi predsednik KS Javorje Janez Bogataj, ki ga veseli, da bodo ustrezno pitno vodo dobile tudi kmetije nad 1000 metrov nadmorske višine. Pripravljalna in prva gradbena dela se bodo začela že pred koncem meseca.

T. D.

Športno igrišče Sovodnji

Plazenje ustavili, z deli nadaljujejo

Kmalu po začetku del za izgradnjo športnega igrišča ob podružnični šoli na Sovodnje je brežina začela plazeti. Na Občini Gorenja vas - Poljane trdijo, da so plazenje ustavili in da dela potekajo naprej nemoteno.

»Takoj ko so sredi maja opazili plazenje sosednjega opornega zidu, smo poklicali geomehanika. Ta je po pregledu situacije na terenu predlagal način sanacije, ki se je tudi takoj začela. Ob obstoječem opornem zidu so zgradili nov podporni zid, ki so ga utrdili z IBO pasivnimi geotehničnimi sidri. S tem so odpravili nevarnost plazenja,« je dogajanje opisala Helena Kržišnik z Občine. Stanje na terenu še naprej natančno spremljajo, redne meritve pa so pokazale, da se je plazenje ustavilo in premikov ni več zaznati, dodaja.

O tem, koliko dodatnih sredstev bo zahtevala sanacija plazišča in kolikšna je škoda, na Občini trenutno še nimajo povsem dokončnih podatkov, ker sanacija še ni zaključena. Sredstva pa so zagotovili z rebalansom proračuna, ki so ga na seji konec junija sprejeli občinski svetniki. Škoda zaradi plazenja je po podatkih Kržišnikove nastala predvsem na lokalni cesti Sovodnji-Nova Oselica, kjer se je cestišče posedlo, in na dovozu, dvorišču ter vrtu sosednje hiše.

Za komentar gradnje igrišča, plazenja terena in sanacije plazišča smo prosili tudi občinskega svetnika s Sovodnja Marka Kržišnika. Sogovornik se je strinjal, da je izbira lokacije za postavitev igrišča na Sovodnji edina smiselna, saj bo tako igrišče v kraju dogajanja, uporabljali pa ga bodo lahko tudi za šolske namene. Sprememba lokacije v času, ko se je na Občini sprejemal občinski prostorski načrt, bi namreč projekt zamaknil za več let, kar pa bi bilo po njegovem mnenju spet nesprejemljivo, ker mladi v kraju potrebujejo prostor za druženje. Dodal je še, da so se zavedali, na kakšen teren bodo postavili igrišče, saj so pred leti kopali za prizidek vrtca, zato meni, da bi se delavci lahko del lotili z nekoliko lažjo strojno mehanizacijo. Kljub temu sanacijo ocenjuje kot uspešno, plazenje se je ustavilo, delavci pa brez težav nadaljujejo z delom.

Tina Dolenc

Zvesti tradiciji praznovanja

Ob dvajsetem rojstnem dnevu države Slovenije je s pročelij hiš na sovođenjskem koncu viselo nekaj več slovenskih zastav kot ponavadi. Dvajsetič zapored pa je bilo slovesno tudi v Novi Oselici na predvečer dneva državnosti. Praznovanju so nedeljski pohod ob rapalski meji namenili tudi v turističnem društvu.

Praznovanje dneva državnosti pod lipami v Novi Oselici – slavnostni govornik župnik Janez Mesec.

Tako kot prvo mašo za domovino je tudi tokratno daroval Jakob Kralj ob somaševanju domačega župnika Janeza Meseca. Že tradicionalni kulturni program pod starima lipama so s petjem oblikovali pevci cerkvenega mešanega pevskega zbora, zbor Korenine in pevke Grabljice, učenec podružnične šole Sovodenj, moderatorka Štefka Eržen in slavnostni govornik, župnik Janez Mesec, s plesno barvitostjo novega venčka pa folklorna skupina turističnega društva Sovodenj. Govornik je imel čast prižgati prirejeni ogenj, ob zvokih glasbe Matjaža Slabeta pa se je praznovanje še nekoliko podaljšalo. Le škoda, da ljudje v še večjem številu ne prihajajo na to prireditev.

V sklopu praznovanja je bil tudi pohod ob delu rapalske meje. Nekaj čez petdeset pohodnikov, med njimi je bilo le par domačinov, se je s Sovodenja podalo navkreber na Ruparski grič, navzdol v Podosojnško grapo in navzgor do mejnika številka 36 pri Novi Oselici. Na poti so obnovili osnovno znanje o nekdanji krivični rapalski meji, ob igranih vložkih pa o kontrabantu, ki se je posrečil ali pa tudi ne. Za zadnje so poskrbeli člani TD, konjeniki in učenci šole Sovodenj.

Pri vmesnem mejnem kamnu sta zbrane nagovorila pisateljica Berta Golob in prof. Tomaž Pavšič, predsednik Svetovnega slovenskega kongresa ter član prvega demokratično izvoljenega slovenskega parlamenta. Policijski župnik Janez Novak je pri mejniku daroval mašo za vse, ki so padli ob meji, za krajanke in pohodnike, ki zgodovine ne pozabijo, zapuščino pa osmislijo na današnji sprejemljiv način.

V nadaljevanju so zbrani prisluhnili še duetu Bakalina, ob glasbi domačih harmonikarjev Gašperja Šega, Klemna Šturma in Klemna Freliha pa tudi zaplesali.

Milka Burnik

»Še vedno pričakujemo, da bo odločitve sprejmal nekdo namesto nas, mi pa bomo godrnjali«

V Poljanah smo s proslavo počastili dvajseti rojstni dan samostojne, mednarodno priznane države Slovenije. Praznovanje se je pričelo s praznično mašo v župnijski cerkvi, sledila je proslava v dvorani kulturnega doma s slavnostnim govornikom dr. Stanetom Grando. Na prireditvi so bila podeljena tudi priznanja KS Poljane. Ob lipi samostojnosti v parku sredi Poljan pa je bilo postavljeno spominsko obeležje.

»Dvajset že let« se je glasil naslov pesmi, ki sta jo po odpeti slovenski himni pevcev vokalne skupine Cantabile uvodoma prebrala povezovalca prireditve, dvajsetletnika Jerneja Jesenko in Tadej Drlink. Pred dvajsetimi leti smo z uveljavitvijo samostojnosti uresničili tisočletne sanje naših prednikov. Uspelo nam je, ker so ohranili slovensko zemljo in slovensko dušo. Obenem pa smo imeli ljudi, ki so pravilno prepoznali znamenja časov in ob pravem času uresničili svoje poslanstvo. Prisotne je uvodoma nagovoril tudi župan Milan Čadež.

Še kako aktualno so se glasili verzi prvega pomembnejšega slovenskega pesnika Valentina Vodnika iz pesmi Dramilo, ki jo je recitirala učenka OŠ Poljane Meta Gantar: »Lej, stvarnica vse ti ponudi, iz rok ji prejemat ne mudi! Lenega čaka strgan rokav, palca beraška, prazen bokal.«

Slavnostni govornik dr. Stane Granda se je v svojem nagovoru spomnil občutij tistega znamenitega večera oz. tistih mesecev pred dvajsetimi leti, ko smo pričakovali največji dogodek v slovenski zgodovini in ko nismo vedeli, kaj vse se za njim skriva, kaj nam bo prinesel. Spomnil se je tudi naših velikih, žal večinoma po imenih neznanih prednikov, ki imajo zasluge za to, da smo ostali Slovenci. Opozoril je, da slovenska osamosvojitve ni bila naperjena zoper nikogar. Težila je samo k enemu cilju, da imamo tudi Slovenci pravico do tistega, kar imajo vsi normalni narodi, da v Sloveniji živimo po slovensko. Spomnil se je še ključnih dejstev slovenske osamosvojitve. Za konec je povedal, da zadnje čase s svojo državo nismo najbolj zadovoljni. »Temeljni vzrok je v tem, da s svojo državo ne znamo živeti,« je povedal. In nadaljeval: »Še vedno pričakujemo, da bo odločitve sprejemal nekdo namesto nas, mi pa bomo godrnjali. Tega je konec!«

Nagrajenci KS Poljane

Predsednik KS Poljane Tone Debeljak je podelil priznanja Krajevne skupnosti Poljane, in sicer: Minki Dragman za njeno dolgoletno delo,

ki ga je prispevala kot župnijska gospodinja, Jožetu Dolencu za dolgoletno ljubiteljsko delo na področju kulturnega, še zlasti pevskega udejstvovanja, ter Davidu Oblaku in Urošu Titanu za razvoj nove športne panoge v Poljanah, odlično organizacijo turnirjev in predvsem za veliko skrb za razvoj mladih generacij igralcev floorballa.

Ob lipi samostojnosti smo postavili spominski kamen s spominsko ploščo, ki jo je po končanem programu pritrdil podžupan Tomaž Pintar, blagoslovil pa poljanski župnik Jože Stržaj. Program so obogatili tudi Poljanski orgličarji in Glasbena skupina Planinca. Kres so postavili in prižgali poljanski skavti, za varnost in red so skrbeli poljanski gasilci. Vežno besedilo je spisala Jerneja Bonča. Fotografska skupina Kulturnega društva Poljane pod vodstvom Izidorja Jesenka je v predvečerju kulturnega doma postavila priložnostno razstavo fotografij članov društva.

Po uradnem delu je sledil še zabavni program ob zvokih Petre in Primoža Jesenka. Potekalo je tudi nagradno ugibanje o višini lipe samostojnosti. Člani sveta KS Poljane smo poskrbeli za prijetno presenečenje, saj smo svoje sejnine namenili za nakup slovenskih zastav, ki smo jih ob tej priložnosti podarili krajankam in krajanom.

Polna dvorana kulturnega doma je bila dokaz, da Poljanci čutimo pripadnost tej čudoviti domovini. Domovina je samo ena. Simon Gregorčič je v pesmi Znamenje, ki smo ji lahko prisluhnili na proslavi, zapisal: »Njo prvi spev je moj slavil, poslednji njej se bo glasil, in zadnji glasi ti mi bojo: Bog čuvaj domovino mojo!«

Janez Arnolj

Foto: Izidor Jesenko

20 let državnosti

Posebno praznovanje dneva državnosti za našo občino

Proslava ob dnevu državnosti je bila letos na vaškem trgu v Gorenji vasi. Bila je prav posebna, saj smo praznovali 20. obletnico samostojnosti, občina Gorenja vas - Poljane pa je istočasno gostila 6. Mednarodno tekmovanje v gorskih tekih za mladince, ki je bilo prvo tovrstno tekmovanje v Sloveniji.

Na prireditvi se je zbralo lepo število ljudi, med drugimi tudi Bruno Gozzelino, predsednik WMRA z ženo. Slavnostni govornik je bil tokrat podžupan Občine Gorenja vas - Poljane Tomaž Pintar. Program, ki sta ga povezovala Maja Jurjevič in Miran Pondelek, so s svojimi nastopi bogatili še vokalna skupina Cantabile, plesna skupina Step, vrtec Zala

in Mitja Mohorič iz ansambla Jeglič. Na proslavo ob 20. letnici je bila povabljen tudi vaščanka Tatjana Cankar, ki je stara točno toliko kot Slovenija, saj je bila rojena istega dne, kot se je Slovenija osamosvojila. Žal je bila Tatjana, ki sicer živi v Lučinah, ta dan odsotna, ji je pa Občina Gorenja vas - Poljane skupaj s KS Gorenja vas pripravila majhno pozornost. Po končanem uradnem delu je sledilo še druženje ob kozarcu rujnega in domačih dobrotah. Na ogled je bila tudi razstava z naslovom Ko čopič pove, kar čuti srce, ki jo je pripravilo Društvo podeželskih žena Blegoš.

Lidija Razložnik

Poleg višjih kazni poostren nadzor nad varnostjo traktorjev

S 1. julijem so v veljavo stopili trije novi zakoni, ki so bili do zdaj del Zakona o varnosti cestnega prometa in ki podrobneje opredeljujejo posamezna področja, to so Zakon o motornih vozilih, Zakon o cestah in Zakon o pravilih cestnega prometa. V javnosti odmevajo predvsem strožje kazni za prekrške, storjene v cestnem prometu.

Zakon o pravilih cestnega prometa prinaša višje kazni predvsem za prehitro vožnjo in vožnjo pod vplivom alkohola. Tako bodo možne v modrem vozniku ob izmerjeni prehitri vožnji v naselju za 10 km/h zapisali kazen za 100 evrov, za 20 km/h prehitro vožnjo 300 evrov, za 30 km/h 500, za 50 km/h presežena hitrost pa bo voznika po žepu udarila za 1.200 evrov. Kazni za prehitro vožnjo zunaj naselja se gibljejo od 80 do 500 evrov za prekoračitve predpisane hitrosti za 40 km/h. K temu pa je treba dodati še primerno število kazenskih točk. Za ugotovljeno vožnjo pod vplivom alkohola je predvidena najnižja kazen 300 evrov (do 0,50 grama alkohola v krvi oziroma 0,24 grama v izdihanem litru zraka) oziroma najmanj 1.200 evrov za več kot 1,10 grama v alkohola v krvi (0,52 grama v litru izdihanega zraka). Pri zadnjem bodo pripisali še 18 kazenskih točk, pri najnižji kazni zaradi vožnje pod vplivom alkohola pa štiri kazenske točke.

Traktorje lahko preverjajo tudi na njivi

Iz Zakona o motornih vozilih velja izpostaviti spremenjeni sistem registracije tovornih vozil. Ta so bila do zdaj izvzeta iz obveznega letnega tehničnega pregleda vozil, po novem pa je obvezen. Zakon ukinja overjanje fizičnih

oseb pri prenosu lastništva vozila, kar pomeni, da bodo na upravnih enotah samo ugotavljali ustreznost identifikacije. Vendar pa bo treba pri spremembi lastništva vozila obvezno objaviti iz prometa, ker se je predvsem pri starejših vozilih dogajalo, da so zamenjala že več kot osem lastnikov, v evidencah pa je bil naveden še vedno kdo od prvih.

Večjo vlogo je dobila inšpekcija, pristojna za promet, ki je uvedla mobilne enote za kontrolo na cestah. Nadzor traktorjev so lahko policisti do zdaj opravljali samo v cestnem prometu, kar novi zakon spreminja. Da bi lastnike traktorjev opozorili na temeljna pravila varnosti, lahko inšpekcijski organi izvajajo nadzor predvsem varnostnih elementov (varnostna kabina, lok ...) tudi na drugih površinah. Poenostavili pa so postopke pri manj zahtevnih predelavah vozil, dovoljuje se vožnja vozil s tujimi preskusnimi ali začasnimi tablicami v Sloveniji, meja za starodobnike je povišana na 30 let.

Večje pristojnosti občinskega redarstva

Med bistvenimi novostmi Zakona o cestah pa velja izpostaviti razširjeno možnost pridobitve služnostne pravice na javnih cestah pri

gradnji objektov in priključkov nanje. Prepoveduje postavljanje objektov za obveščanje in oglaševanje ob državnih cestah zunaj naselja, z nekaj izjemami. Prepoveduje postavljanje vegetacij ali česar koli drugega, kar bi oviralo preglednost ceste, križišča ali priključka na javno cesto. Razširja tudi pristojnosti občinskega redarstva na cestah, ki se uporabljajo za javni promet.

Tina Dolenc

Župnija Trata - Gorenja vas

Po 110 letih nove orgle v cerkvi sv. Janeza Krstnika

Župnija Trata - Gorenja vas in z njo farani so bogatejši za nove, večje orgle. Za nakup so se odločili pred štirimi leti, letos pa so jih slovesno, tudi ob prisotnosti nadškofa Antona Stresa, predali v uporabo.

Orgle veljajo za nepogrešljiv instrument pri krščanskem bogoslužju in hkrati simbolizirajo harmonijo in lepoto ter imajo čudežno moč za dobro. Oglasijo se ob vseh velikih cerkvenih praznikih.

Stare orgle bratov Zupan so na koro stale dobrih 110 let in jih je že pošteno načel zob časa, poleg tega pa je bilo nanje mogoče izvajati le najpreprostejšo orgelsko literaturo. »Da je orgle treba zamenjati, se je govorilo že pred 30 leti, ko sem nastopil službo organista. Resneje pa se je o zamenjavi začelo razmišljati pred desetimi leti, ko smo skupaj s tedanjim župnikom Alojzijem Oražmom zaključili velika obnovitvena dela na

farni cerkvi. Sredi teh pogovorov in razmišljanj je v župnijo prišel župnik France Šuštar, ki smo ga takoj obvestili o naših načrtih. Tudi on je videl, da so orgle v precej slabem stanju in skupaj smo se odločili, da se za mnenje obrnemo h komisiji za orgle na ljubljanski nadškofiji,« pripoveduje Roman Ažbe. Komisija je nato ugotovila, da je orgle možno obnoviti, da pa to zaradi že v osnovi manj kakovostne gradnje obstoječega instrumenta ne more predstavljati dolgoročne rešitve. Z obnovo se namreč kaj bistvenega ne bi pridobilo, zato so priporočili, naj župnija prične razmišljati o postavitvi novih orgel. Njihovo priporočilo so v Gorenji vasi upoštevali in se leta 2007 odločili za nakup novega instrumenta.

Preurediti je bilo treba tudi kor

Farani so nato tri leta razmišljali, se pogovarjali, ogledovali orgle, zbirali informacije in usklajevali ideje. Novembra 2010 so prišli do končne različice, ki je danes na koro.

Nove orgle so bistveno večje in zasnovane popolnoma drugače od starih, zato je bilo treba temeljito obnoviti tudi kor. »Da kor kot celota deluje usklajeno, smo si pri projektiranju pomagali s skicami, projekcijami izgleda, na pomoč pa so nam priskočili tudi strokovnjaki. O temeljitosti obnove in preureditve govori podatek, da je od opreme, ki je bila prej na koro, zdaj tam samo še zvočnik za ozvočenje cerkve.

Vse ostalo je novo ali preurejeno,« razlaga Ažbe.

Da je kor takšen, kot je zdaj, gre zahvala faranom, domačim mojstrom in obrtnikom, ki so v obnovo vložili ogromno prostovoljnega dela in znanja.

Gorenjevaške orgle so bile izdelane v Orglarski delavnici Maribor. So dvomannualne, kar pomeni, da imajo dve vrsti tipk za igranje in 26 registrov. Stare orgle so jih imele le 11. Največje piščali, ki so v zadnjem delu orgelske omare, so postavljene kar na tla, saj največja meri pet metrov in pol, tako da jo je bilo treba pod stropom še ukriviti in ima obliko narobe obrnjene črke L. Najmanjša od 1413 piščali, ki so v orglah, pa meri le 13 mm.

Projekt novih orgel je vreden več kot 220.000 evrov. Večino denarja so zbrali farani sami. Z zbiranjem so začeli na veliko noč 2007, finančno pa naj bi projekt zaključili predvidoma do konca leta 2011. Poleg sredstev v višini 13.500 evrov, ki jih je župnija pridobila na občinskem razpisu, so finančno pomagali tudi številni botri, ki so v enkratnem znesku ali postopoma prispevali več kot 600 evrov. Projekt novih orgel, ki je nedvomno velik in pomemben za farane ter na katerega so lahko neizmerno ponosni, so vodili pokojni župnik France Šuštar, Bernard Strel, Metoda Jelenc in Roman Ažbe.

Stare orgle, ki so dolgo spremljale vse slovesne, vesele in žalostne dogodke v cerkvi sv. Janeza Krstnika, so začasno shranjene v starem župnijskem domu in čakajo na svojo usodo. Farani si prizadevajo, da bi jih vsaj del poskusili restavrirati in jih postaviti v ustrezen prostor, kjer bi še vedno spominjale na čas svojega igranja. Nove orgle pa bodo pomagale vzgojiti novi rod organistov v Gorenji vasi.

Lidija Razložnik

Davek politične nezrelosti ali ujetništvo preteklosti?

Po obdobju relativne blaginje in solidnega tempa razvoja smo se podobno kot ves svet tudi Slovenci nenadoma znašli v precej bolj turbulentnih razmerah. Gospodarski krizi se je v zadnjem času pridružila še potencirana kriza zaupanja v državo in njene institucije, ki se je močno razširila med prebivalstvom. Čeprav sta krizi nedvomno povezani, pa pri politični krizi vseeno gre predvsem za popolno razgaljenje napak sodobne slovenske politike. Tako nedvomno največji delež odgovornosti za sedanje stanje zaupanja v politiko nosijo neverodostojne politične elite vseh barv, ki se preveč ukvarjajo same s sabo in s svojimi interesi, politične razprave pa se prepogosto spuščajo pod sprejemljivo raven. Za vsem skupaj pa tičijo tudi splošno stanje duha v družbi ter same družbene danosti, ki jih s sabo prinašata demokracija in kapitalizem.

Kaj je demokracija?

Demokracija je živ in odprt sistem družbenih odnosov, ki se stalno razvija in dopolnjuje in žal včasih tudi nazaduje. Po eni od definicij so demokracijo v stari Grčiji opredeljevali trije nauki: nauk o državi, nauk o zakonih in nauk o morali. Hitro postane očitno, da dejansko demokracija lahko učinkovito deluje samo, če so ustrezno postavljeni vsi trije omenjeni stebri, ki obenem morajo biti med sabo v stalnem ravnotežju. Če odpove eden od stebrov, se lahko resno zamaje celotna stavba.

V Sloveniji je še vedno preveč v ospredju spopad glede tretjega (in v marsičem osnovnega) stebra, se pravi glede vrednot. Nekateri bi še naprej živeli v svojem idealnem starem svetu. Drugi, ki jim v Poljnanah še posebej navdušeno ploskamo, bi v totalitarni maniri ljudi delili na absolutno dobre (edine privržene demokraciji) in absolutno slabe (totalitarne). Tretji rešitev vidijo v tem, da se dokončno razsvetli zaplankane 'krščanarje'. Četrti bi vse 'resetirali' in spet začeli znova. Peti se kar ne morejo posloviti od pomladi, ki ima sredi poletja že precej vonja po plesnobi. Šesti, ki jih je največ, bi se radi predvsem brigali zase in kolikor je mogoče udobno in brezskrbno živeli ...

Kakšen pa je demokratičen odgovor na zgornje dileme? V demokraciji je vsako razmišljanje in delovanje, ki ne posega v pravice drugih, legitimno – vsakemu posamezniku je zagotovljena svoboda misli, govora, združevanja in sodelovanja pri upravljanju javnih zadev. Z vidika demokracije torej ne moremo govoriti o absolutnih vrednotah, razen mogoče o tistih, ki opredeljujejo osnovne človekove pravice.

Samo svoboda pa še ni dovolj, da je demokracija tudi učinkovita. Po mojem mnenju so v smislu zagotavljanja splošne blaginje prebivalstva najbolj učinkovite tiste demokratične družbe, ki imajo zelo visoko na seznamu vrednot tudi pojme, kot so družbena odgovornost, kultura dialoga in spoštovanje različnosti. Videti je, da je slovenska demokracija s tega vidika nepopolna, saj je kultura politične razprave pogosto na osupljivo nizkem nivoju, volivci pa se še vedno prepogosto obnašajo kot nekritični strankarski verniki, namesto da bi se opredeljevali do konkretnih vprašanj.

Pogled na polpreteklo zgodovino

Videti je, da je 2. svetovna vojna, skupaj z dogajanjem, ki je do nje privedlo, in z njenimi posledici

cam, še vedno tista, ki Sloveniji ne dovoli, da bi se postavila na trdne temelje kot zdrava, samozavestna družba. Tvegati bom oceno, da večina prebivalcev Slovenije čuti, kje približno je prava smer pri obravnavi tega vprašanja in se temu primerno odziva na volitvah, elite vseh barv, vključno z Zvezo združenj borcev in Rimskokatoliško cerkvijo, pa so nespособne zadevo dokončno zaključiti tudi na čisti idejni ravni. V zvezi s tem bi po mojem mnenju morali upoštevati vsaj naslednje: ne drži, da zgodovina za sedanjost ni pomembna, ne drži, da je bila 2. svetovna vojna samo črno-rdeča ali rdeče-črna, kakor tudi ne drži, da se še vedno nahajamo v letu 1945, čeprav nam koledar kaže leto 2011.

Tudi pri ocenjevanju povojnega obdobja socializma je treba biti previdnejši, kot je marsikdo pri nas, čeprav se nas verjetno velika večina strinja, da je demokracija bolj primeren sistem. V zadnjem času je npr. za to obdobje pri nekaterih populama oznaka 'obdobje totalitarizma'. S takšno totalno oznako pa se ob napačni rabi zanemarijo vsi odtenki, omalovažujejo se tudi vsi, ki so se v prejšnjem sistemu pošteno trudili in tudi marsikaj dosegli. Lahko bi celo rekli, da na simbolni ravni gre za podoben pristop kot po drugi svetovni vojni, ko se je z nasprotniki poskušalo temeljito in za zmeraj počistiti, čeprav seveda metode še zdaleč niso primerljive.

Ob koncu 80. let prejšnjega stoletja je pod vplivom podobnega dogajanja v celotni Vzhodni Evropi tudi Slovenijo zajel val demokratizacije. Kot izraz reakcije na takratno dogajanje v Jugoslaviji in zgodovinskih težnjah po samostojnosti je pri nas vzporedno prišlo še do osamosvojitve. Tako demokratizacija kot osamosvojitve sta bili izraz splošnega družbenega vrenja, k pozitivnemu družbenemu vzdušju v tistem času pa so doprinesli tako desničarski kot tudi levičarski intelektualci in politiki, ki so skupaj postavili temelje sodobne slovenske države. Nedvomno so pri tem nekateri bili bolj pogumni in bolj vizionarski, za kar jim gre vse priznanje, vseeno pa se ni mogoče znebiti občutka, da je poskus uveljavljanja ekskluzivnosti zaslug za to dogajanje s strani nekaterih močno neprepričljiv in patetičen, za povrhu pa še po nepotrebnem razdiralen.

Vse omenjene teme so veliko preveč kompleksne, da bi bilo dopustno njihovo poenostavljanje s podajanjem enoznačnih sodb, ki delijo posameznike, politične skupine, ideologije ... na absolutno dobre in absolutno slabe. Resna in dobronamerna obravnava takšnih vprašanj nujno mora vsebovati natančno razčlenbo, ki točno pove, kaj je bilo pri nečem dobro in kaj slabo. Predvsem pa to v letu 2011 ne bi smele biti osrednje teme, okrog katerih se vrti slovenska politika. Zaradi razhajanj v pogledih na ta vprašanja ne bi smeli vedno znova pod vprašaj postavljati samih temeljev slovenske države, vključno z (ne)legitimnostjo posameznih političnih opcij.

Trenutna politična kriza

Če odmislimo globalne probleme, ki večinoma presegajo domet politike posamezne države, je sodobna slovenska družba kljub mnogokrat drugačnemu videzu in nekaterim dejanskim problemom dokaj normalna, upam si celo trditi, da precej bolj kot marsikakšna druga. Tudi demokracija deluje dokaj dobro, saj se sproti odpravljajo ali pa vsaj omejujejo vsi resni politični ekstremi. Še celo

razne politične igrice so, kljub temu, da so pogosto skregane z zdravo pametjo in v družbo po nepotrebem vnašajo nemir, del običajne politične scene, ki v drugih demokratičnih državah v povprečju ni bistveno drugačna.

Glavna težava Slovenije trenutno je, da je svetovna gospodarska kriza udarila po družbi, ki so jo že pred njo načele napake tranzicije, ne najbolj ustrezna struktura gospodarstva, staranje prebivalstva in podobni, povsem realni problemi. V takšnih razmerah je potrebno hitro in učinkovito ukrepanje, pri čemer pa je izjemno težko vedno vleči prave poteze. Tudi največji svetovni ekonomisti se npr. prepirajo o tem, kateri ekonomski ukrepi so dolgoročno najboljši, nikoli ne bo popolnega soglasja o tem, koliko socialne države moramo ohraniti, ljudje se bodo vedno upirali izgubi že pridobljenih pravic, še posebej če ni povsem očitno, da se morajo odreči prav oni ...

V razmerah, ko je nujno potrebno ukrepati, včasih tudi z bolečimi rezi, je zato še toliko pomembnejše, da za spremembami stojijo posamezniki in skupine, ki uživajo zaupanje večine prebivalstva. Slovenska politika je zaradi svoje neprepričljivosti že pred krizo bila deležna dokaj nizke stopnje zaupanja, v krizi pa se to nezaupanje samo še stopnjuje. K temu nedvomno znatno pripomorejo tudi osebnostne karakteristike najvidnejših predstavnikov tako pozicije, kot tudi opozicije, zato bi bilo zelo pomembno, da v ospredje čim prej pridejo bolj prepričljivi in bolj pozitivno naravnani posamezniki.

Kako naprej?

Pričakovanje, da bodo od ne vem kod prišle neke nove, povsem drugačne politične sile, je popolnoma iluzorno, pa tudi nepotrebno. Volitve lahko premešajo politične karte in prinesejo nekaj novega zaupanja, to zaupanje pa bo kratkotrajno, če ne bo hkrati prišlo tudi do premika k drugačni politični kulturi. Ta bi za začetek morala upoštevati, da v normalnih razmerah obstajajo predvsem politični nasprotniki, ne pa tudi politični sovražniki. Čim bolj se je potrebno posloviti od popolne izključevalnosti in političnega primitivizma (in v tem vidim celo enega glavnih vzrokov sedanjega stanja), ki ju žal intenzivno prakticirajo tudi nekatere najvidnejše stranke in njihovi voditelji z zelo veliko podporo na Poljanskem. Napak sedanje koalicije in splošnih problemov slovenske družbe tako ne bodo odpravila nikakršna 'resetiranja' ali nove protirevolucije, ampak predvsem trdo in strokovno delo tistih, ki bodo pripravljeni prevzeti odgovornost in bodo zato dobili zaupanje volivcev. S kakršnimi koli nepravilnostmi pa bosta dolgoročno najustreznejše opravila učinkovito pravosodje in tekmovanje enakovrednih (enako prepričljivih, enako konstruktivnih, enako doslednih) političnih opcij.

Z normalizacijo političnih razmer bo dosežen šele prvi korak do normalizacije ekonomskega stanja. Šele v tem primeru bo namreč sploh mogoče začeti z izvajanjem nekaterih nujnih ukrepov. Če nam ne uspe, pa lahko računamo še na pomoč in nasvete od zunaj – to pa utegne biti precej bolj boleče in ponižujoče, kot če bi se s svojimi težavami učinkovito spoprijeli sami!

Aleš Šubic, neodvisni svetnik KS Poljane

Znate prepoznati melanom?

Melanom je maligni tumor kožnih celic melanocitov. Je zelo nevarna vrsta kožnega raka, saj zelo hitro zaseva v druge organe, vendar je v primeru zgodnjega odkritja ozdravljiv.

Melanociti so kožne celice, ki ležijo v spodnjih plasteh povrhnjice. So enakomerno razporejene po koži in tvorijo zaščitni pigment melanin. Melanin je vzrok za barvanost kože, hkrati pa ščiti kožne celice pred škodljivimi ultravijoličnimi žarki. Melanocite najdemo tudi na sluznicah.

Melanociti se lahko brez posebnega razloga namnožijo na nekaterih delih kože in se začnejo združevati v skupke, ki so na koži vidni kot melanocitni nevusi. Laiki jih imenujejo tudi pigmentna ali materina znamenja.

Melanom se lahko razvije iz kakršnega koli melanocita na koži ali v sluznicah. Lahko nastane iz melanocita v nevusu ali iz melanocita na nespremenjeni koži, kar opažamo pogosteje.

Na koži ves čas nastajajo nova znamenja. Med njimi je lahko tudi melanom, ki ga je na začetku težko ločiti od navadnega znamenja. Znamenja se z leti spreminjajo, rastejo, spreminjajo barvo in obliko ter se dvignejo nad raven kože. Melanom se prav tako spreminja, navadno hitreje kot znamenje.

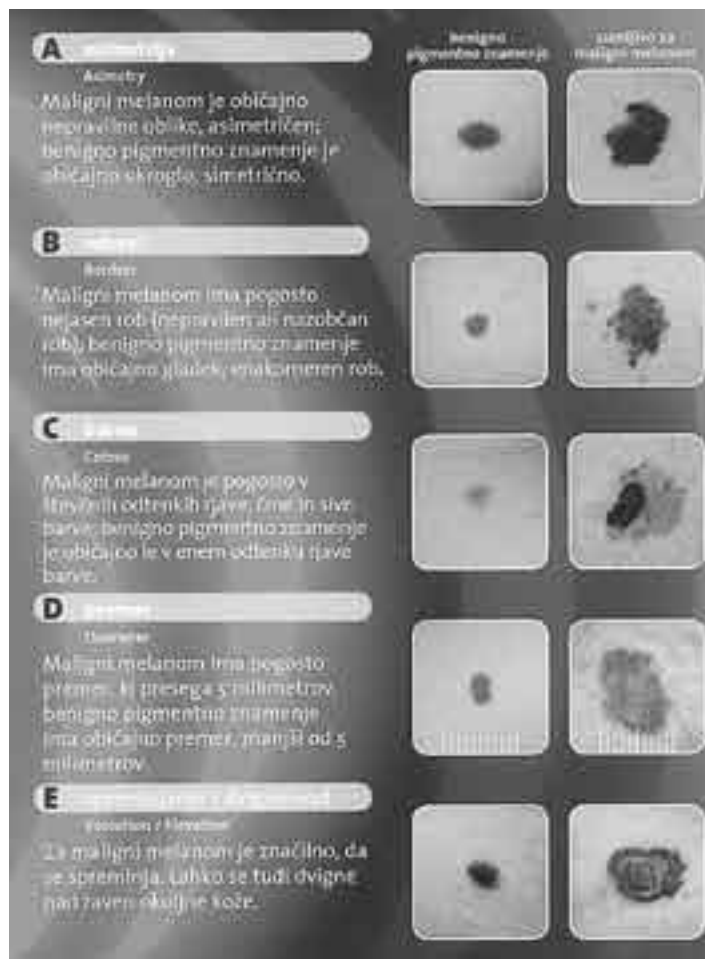
Spremembe na koži?

Melanom se lahko pojavi pri komer koli, vendar pa je pri nekaterih ljudeh tveganje za pojav melanoma večje. Večja nevarnost obstaja pri svetlo lasih,

svetlookih in svetlopoltih ljudeh, ki so zlasti v mladosti pogosto izpostavljeni sončnim žarkom in ki so večkrat utrpeli opekline. Večje tveganje je značilno tudi za ljudi, katerih ožji sorodnik je imel melanom, starejših ljudeh in tistih, ki imajo veliko znamenj. Prav tako obstaja večje tveganje za pojav novega melanoma pri ljudeh, ki so že imeli melanom.

Za zgodnje odkritje melanoma je zlasti pomembno dobro samoopazovanje. Pregledati moramo celotno telo, pri tem pa ne smemo pozabiti hrbta, podplatov, pazduh in lasišča. Ko opazujemo spremembe na koži, moramo biti pozorni na tista znamenja, ki se pojavijo na novo in se spreminjajo, ter na obstoječa, ki se spreminjajo. Pomembno je razlikovanje med benignimi in malignimi spremembami. Pri samoopazovanju uporabljamo sistem ABCDE. Benigne, nenevarne spremembe so navadno manjše, enakomerno obarvane, ostro omejene in simetrične. Melanom je asimetričen (A – asimetry), nepravilnih robov (B – border), večbarven (C – colour), večji od 5 mm (D – diameter) in raste (E – elevation). Včasih lahko rabi. Pri napredovalni obliki se lahko pojavi tudi krvavitev.

Ker so melanomi lahko videti zelo različno in se ne spreminjajo vsi po sistemu ABCDE, je za zgodnje odkritje pomemben tudi dermatološki pregled. Dermatologi pri pregledu uporabljamo

dermatoskop, to je sistem leč s posebno osvetlitvijo, ki nam omogoča povečan prikaz kožnih sprememb in s tem razločevanje struktur v zgornjih slojih kože. Na podlagi dermatoskopskih značilnosti prepoznamo melanom, še preden lahko spremembe opazimo s prostim očesom.

Nataša Grebenšek, dr. med.,
dermatovenerološka klinika, UKC Ljubljana

Poleg rednih preventivnih pregledov pri dermatologu in rednega samoopazovanja je za preventivo pomembna tudi zaščita pred sončnimi žarki. Pomembno je izogibanje soncu med 11. in 16. uro ter zaščita z oblačili, pokrivali in očali. Po delih telesa, ki jih ne moremo zakriti z oblačili, moramo nanesti kremo z visokim zaščitnim faktorjem.

Čas je za visokogorje

Na pot le ustrezno opremljeni

Gornišstvo in planinarjenje sta priljubljena dejavnosti v poletnem času. Obisk gora, opazovanje gorske narave in zadovoljstvo pri osvojenih vrhovih predstavljajo del najlepših doživetij v poletnem času. Večina Slovencev si želi vsaj enkrat v življenju stopiti na vrh Triglava. Nekateri se odpravijo v visokogorje nekajkrat letno, spet drugi so redni obiskovalci gora. Na kateri koli vrh se že bomo podali, moramo biti ustrezno priprav-

ljeni, še posebej previdni pa moramo biti na zelo zahtevnih poteh.

Po kategorizaciji planinskih poti je pot zelo zahtevna, kjer hojo zamenja ali dopolnjuje plezanje in kjer so za premagovanje težko prehodnih delov vgrajene varovalne naprave oz. je speljana preko posameznih področij s stalnim strjenim snegom ali ledom. Za varnejši vzpon na zelo zahtevni planinski poti potrebuje uporabnik dodatno osebno tehnično opremo, kot so čelada, plezalni pas ter samovarovalni sestav, zaradi morebitnih snežišč na posameznih odsekih pa tudi cepin in dereze.

Zelo zahtevnih poti je v Sloveniji veliko. Kdo ne pozna Hanzove poti na Mojstrovko, poti čez Plemenice na Triglav ali Škratlato? In koliko Slovencev srečamo na teh poteh opremljenih z ustrezno opremo? Še vedno premalo, vendar se stanje vsako leto izboljšuje. Še pred desetletjem smo po poteh, zavarovanih z jeklenicami, že na daleč ločevali tujce, ki so za razliko od domačinov bili polno opremljeni s samovarovalnimi kompleti in čeladami.

Danes vsaj čelada postaja obvezna oprema vsakega gornika na zahtevnih in zelo zahtevnih poteh. Ni pa priporočljiva le v visokogorju, ampak

Za vse tiste, ki se prvič spoznavajo z opremo za samovarovanje ali pa redko zahajajo v visokogorje in opreme nimajo, Planinsko društvo Gorenja vas omogoča izposajo dvodelnega pasu, samovarovalnega sestava in čelade. Oprema je na voljo članom društva in vsem ostalim zainteresiranim. Pred izposajo vodniki lahko tudi pokažejo, kako se jo uporablja. Zdaj torej ni več izgovorov, da bi se po zelo zahtevnih poteh podali neustrezno opremljeni.

tudi po vseh izpostavljenih poteh. Take poti so npr. že v Karavankah. Kamenje lahko sproži človek ali žival. Če se podamo v zelo zahtevne smeri z jeklenicami, postane del obvezne opreme tudi samovarovalni komplet.

Z namenom osveščanja o pravilni uporabi tehnične opreme smo vodniki PD Gorenja vas v začetku julija pri zavetišču na Jelencih organizirali praktični prikaz uporabe samovarovalne opreme pri hoji po zelo zahtevnih poteh. Mimoidoči so si lahko nadeli samovarovalne komplete in čelado ter na za to priložnost zgrajenemu poligonu ob spremljanju planinskih vodnikov v praksi preizkusili, kako se takšna tehnična oprema uporablja. Izobraževanje je bilo namenjeno predvsem tistim, ki se želijo podati po bolj zahtevnih poteh, pa se do zdaj še niso opogumili zaradi nepoznavanja pravilne uporabe tehnične opreme, pa tudi za tiste, ki opremo že imajo ali jo nameravajo kupiti.

Alenka Pivk, PD Gorenja vas

Voda iz več vodovodov ni bila ustrezna

Na Zavodu za zdravstveno varstvo Kranj so v skladu s pravilnikom o pitni vodi, ki določa, da mora upravljavec najmanj enkrat na leto obvestiti uporabnike o skladnosti pitne vode, ugotovljeni v okviru notranjega nadzora, pripravili poročilo.

Zavod za zdravstveno varstvo (ZZV) Kranj opravlja pomoč pri izvajanju notranjega nadzora na vodovodih, ki so v upravljanju Občine Gorenja vas - Poljane, zato nas je upravljavec pooblastil za izdelavo omenjenega poročila. V skladu z zakonodajo je na vseh omenjenih vodovodih vzpostavljen notranji nadzor. Odgovorne osebe na posameznem vodovodu vzpostavljajo nadzor po sistemu dobre higienske prakse. V sklopu notranjega nadzora je tudi redni odvzem vzorcev za mikrobiološke preiskave in fizikalno-kemijske analize, katerih obseg je določen v okviru letnega načrta.

Ugotovitve

Tabela prikazuje število odvzetih in število neskladnih vzorcev pitne vode, ki smo jih odvzeli na posameznem vodovodu v upravljanju Občine Gorenja vas - Poljane v letu 2010.

Vsi odvzeti vzorci pitne vode za mikrobiološka preizkušanja iz vodovodov Čabrače, Fužine, Kopačnica (sp. del), Podvrh, Smoldno, Stara Oselica-Slajka, Volaka in Trebija-Todraž so bili v letu 2010 skladni z zahtevami Pravilnika o pitni vodi.

Trije vzorci pitne vode za mikrobiološka preiskušanja iz vodovoda Sovodenj, odvzeti na vseh treh virih vodovoda pred UV dezinfekcijo, so bili neskladni, zaradi prisotnosti bakterij *Escherichia coli* in koliformnih bakterij. Štirje odvzeti vzorci pitne vode iz omrežja vodovoda (po UV dezinfekciji) pa so bili skladni z zahtevami pravilnika o pitni vodi, kar kaže na to, da je bila UV dezinfekcija pitne vode učinkovita.

Po en vzorec pitne vode za mikrobiološka preiskušanja je bil neskladen na vodovodih Hotavljice in Volča – pred uvedbo stalne dezinfekcije pitne vode (UV). V neskladnih vzorcih

so bile izolirane koliformne bakterije.

Po en vzorec pitne vode za mikrobiološka preiskušanja je bil neskladen na vodovodih Lom-Zakobiljek, Podjelovo Brdo, Zarobar-Hlavče Njive, Malenski Vrh-Jazbine, Zapreval in Poljane. V neskladnih vzorcih so bile izolirane bakterije fekalnega izvora (*Escherichia coli*). Te bakterije predstavljajo potencialno tveganje za zdravje ljudi.

V pitni vodi iz vodovodov Četena Ravan, Delnice-Podpreval, Javorje, Kopačnica (zg. del), Leskovica-Studor-Debeni-Sr. Brdo, Lučine, Prelesje, Robidnica-Laze-Lajše-Krnice in Rupe je bilo izolirano število omenjenih bakterij višje. Ti vzorci so predstavljali potencialno tveganje za zdravje ljudi. Predlagamo, da se na teh vodovodih poiščejo novi kakovostni vodni viri ali se vzpostavi ustrezno stalno tretiranje pitne vode pred distribucijo v omrežje vodovodov.

Predlagamo tudi, da se zaradi neskladnih mikrobioloških vzorcev iz preteklih let vzpostavi ustrezno stalno tretiranje pitne vode pred distribucijo v omrežje vodovodov tudi na vodovodih Hotavljice, Malenski Vrh-Jazbine in Poljane.

Fizikalno kemijska preiskušanja so pokazala, da ima voda iz vodovodov Prelesje in Smoldno prenizko vrednost pH. Po pravilniku o pitni vodi je pH vrednost omejena med 6,5 in 9,5.

Med poslednje vplive nizkega pH pitne vode štejemo povečanje korozije materialov v stiku z vodo. Posledice korozije so lahko kontaminacija vode, sprememba okusa in videza ter tudi poškodbe na materialu. Mejna vrednost za pH ne temelji na podatkih o nevarnostih za zdravje ljudi, pač pa na osnovi vpliva pH na materiale v stiku z vodo, zato je potrebno pri novogradnjah ali rekonstrukcijah vgraditi plastične materiale ali nerjaveče cevi.

V primeru neskladnih vzorcev ter ugotovljenih morebitnih nepravilnosti na vodovodnem sistemu ZZV Kranj o tem takoj obvesti odgovorne osebe na Občini Gorenja vas - Poljane.

Vsa potrebna redna vzdrževalna dela, pregledovanje in čiščenje okolice, objektov za zajem, zbiranje in distribucijo pitne vode ter dezinfekcije po čiščenju je potrebno opraviti v skladu z načeli dobre higienske prakse.

Matija Suhadolnik, ZZV Kranj

Število odvzetih in število neskladnih vzorcev pitne vode v letu 2010

vodovod	mikrobiološke preiskave			fizikalno-kemijske analize	
	število odvzetih vzorcev	neskladni vzorci (vzrok)	neskladni vzorci zaradi <i>Escherichia coli</i>	število odvzetih vzorcev	neskladni vzorci (vzrok)
Čabrače	4	0	0	2	0
Četena Ravan	7	4 (EC, KB, ŠM)	2	2	0
Delnice-Podpreval	5	2 (EC, KB)	1	2	0
Fužine	3	0	0	2	0
Hotavljice	5	1 (KB)	0	2	0
Javorje	7	2 (EC, KB)	2	2	0
Kopačnica (sp. del)	4	0	0	2	0
Kopačnica (zg. del)	3	3 (EC, KB)	3	2	0
Leskovica-Studor-Debeni-Sr. Brdo	10	3 (EC, KB, En)	3	3	0
Lom-Zakobiljek	5	1 (EC, KB)	1	2	0
Lučine	7	2 (EC, KB) omr. 1 (EC, KB) 1 (KB)	3	3	0
Malenski Vrh-Jazbine	4	1 (EC, KB) 1 (KB)	1	2	0
Podjelovo Brdo	4	1 (EC, KB)	1	2	0
Podvrh	3	0	0	2	0
Poljane	13	1 (EC, KB)	1	3	0
Prelesje	5	2 (EC, KB)	2	2	1 (pH 6,33; mejna vred. od 6,5-9,5)
Robidnica-Laze-Lajše-Krnice	4	2 (EC, KB, En)	2	3	0
Rupe	5	3 (EC, KB, En, ŠM)	3	2	0
Smoldno	3	0	0	2	1 (pH 6,20; mejna vred. od 6,5-9,5)
Sovodenj	7	3 viri (EC, KB) pred UV-dezinfekcijo	3	2	0
Stara Oselica-Slajka	3	0	0	2	0
Trebija-Todraž	12	0	0	4	0
Volaka	3	0	0	2	0
Volča	3	1 (KB)	0	3	0
Zarobar-Hlavče Njive	7	1 (EC, KB)	1	3	0
Zapreval	3	1 (EC, KB)	1	2	0

EC – *Escherichia coli* bakterije v številu mikroorganizmov v 100 ml vode (mejna vrednost je: 0/100 ml). KB – Koliformne bakterije v številu mikroorganizmov v 100 ml vode (mejna vrednost je: 0/100 ml). En – *Enterococcus species* bakterije v številu mikroorganizmov v 100 ml vode (mejna vrednost je: 0/100 ml). ŠM – Število mikroorganizmov pri 37°C v 1 ml (mejna vrednost je manj kot 100/ml).

Sistemi utrdb narejeni po vzoru Maginotove črte

Ste vedeli, da poleg Rupnikove linije oziroma Rupnikove črte obstajajo še Maginotova črta, Benešova črta, Mannerheimova črta? Več o nastanku Rupnikove linije in podobnih sistemov vojaških utrdb je povedal Miloš Habrnal, ki sicer opozarja, da ti nazivi niso prvotni ali uradni. V izvirnih dokumentih iz tistega časa jih namreč ni in zanje se lahko zahvalimo predvsem novinarjem. Rupnikova črta se v izvirnih dokumentih imenuje Zahodna fronta, kasneje pa tudi Severna fronta.

Miloš Habrnal, ki se s fortifikacijskimi sistemi ukvarja že več kot 35 let kot član češkega Kluba vojaške zgodovine, je svoje raziskovanje utrdb začel na rodnem Češkem, kjer ga je pritegnila tehnična rešitev utrdbenih objektov in namera očetov ter dedov zaščititi državne meje pred nemško vojsko Adolfa Hitlerja. Leta 1938 so Nemci brez boja zajeli češke utrdbe, zahvaljujoč Münchenskemu sporazumu. Še danes pa se pojavlja vprašanje, ali bi lahko ta železobetonski zid takrat zaustavil nemško vojsko. Na čeških utrdbah so Nemci namreč razvili bojno taktiko za kasnejši uspešni napad utrdbenih črt v Franciji in drugih državah. Habrnal se je kasneje posvetil študiju fortifikacijskih sistemov v drugih državah in na to temo objavil več strokovnih člankov. Leta 1998 je začel raziskovati utrdbe v Sloveniji in drugih državah bivše Jugoslavije. »O tem je bilo takrat objavljenih samo nekaj podatkov, ki pa so bili pogosto napačni ali zavajajoči. Zato sem oblikoval petčlansko ekipo čeških in slovenskih strokovnjakov, s katerimi smo pet let raziskovali teren in iskali podatke. Dve leti sem pisal besedilo in pripravljal načrte oziroma slike. Zahvaljujoč poročniku Zvezdanu Markoviču smo kot edini dobili podatke iz Vojaško-zgodovinskega inštituta iz Beograda, kjer se tudi sicer nahaja arhiv stalne komisije za utrjevanje in štaba za utrjevanje,« je pojasnil Habrnal.

Iz legende do teorije utrjenega prostora

Kot je povedal Habrnal, so bile prve resne študije o utrjevanju italijansko-jugoslovanske meje narejene leta 1935. Ideje so izhajale iz francoske Maginotove črte. Že leto po koncu 1. svetovne vojne je francoski generalštab začel razmišljati, kako zavarovati državne meje pred morebitnim nadaljnjim nepričakovanim napadom Nemčije. Po pregledu vrste konceptov in pod vtisom nastajajoče legende o utrdbah v Verdunu so sprejeli teorijo utrjenega prostora. Za razliko od posameznih samostojnih fortifikacij naj bi bila utrjena celotna meja po sistemu stalnih utrdb. Te bi sestavljale nekaj povezanih linij pehotnih in artilerijskih objektov, opazovalnic, zaklonišč, ki bi bili dopolnjeni s položaji enot poljske vojske. Kombinacija lahkih in težkih objektov z močnimi odpornimi točkami, dopolnjena s sistemom ovir, naj bi zaustavila prvi sovražnikov napad in omogočila nemoteno mobilizacijo lastnih sil ter posledični protinapad in prenos bojev na sovražnikovo ozemlje. Nekateri odseki so bili tako močno utrjeni, da je že samo njihov obstoj odvrnil sovražnika od napada.

Velike artilerijske odporne točke (npr. Hochwald, Hackenberg, Rochonvillers, St. Agnes) so imele od 10 do 15 bojnih blokov iz železobetona, s 350-centimetrskimi frontalnimi stenami in stropno ploščo, ki so vzdržale zadetek tonske letalske bombe ali granate kalibra 420 mm in so bile povezane s podzemnimi hodniki. Oborožene so bile z 10 do 18 topovi, ki so bili nameščeni v artilerijskih bojnih blokih ali v dviznih in vrtljivih oklepkih stolpih, s protitankovskimi topovi in z mitraljezi. Posadka 800 do 1.000 vojakov se je nahajala v 30 do 50 metrov globokih podzemnih

vojašnicah. Z ustanovitvijo Komisije za organiziranje utrjenih območij (CORF) leta 1927 v Franciji so začeli pripravljati tehnične rešitve za gradnjo utrjevanja vzdolž nemške in italijanske meje t. i. Maginotove črte. Francoskemu primeru je na začetku 30. let sledila vrsta drugih evropskih držav – Češkoslovaška (Benešova črta), Finska (Mannerheimova črta), Grčija (Metaksasova črta), Belgija (Albertova črta) ...

Pogosto so se utrdbene črte francoskemu vzoru približale samo od daleč – predvsem iz ekonomskih in tehničnih razlogov – in so bile večinoma sestavljene iz številnih majhnih in enostavnih objektov, je ugotovil Habrnal.

Rupnikova črta slabša kot češka in francoska

Na Češkem so prve utrdbe začeli graditi leta 1935. Po takratnih projektih naj bi do konca leta 1945 zgradili 1.276 težkih in 15.463 lahkih objektov, dejansko pa so do Münchenskega sporazuma zabetonirali 263 težkih objektov (v glavnem na severni meji) in 10.000 lahkih objektov tudi na zahodni in južni meji. Kot glavno orožje težkih objektov so uporabljali utrdbeni protitankovski 47 mm top s sovprežnim mitraljezom in dvojni mitraljez. V primerjavi z Maginotovo črto je bilo načrtovano bistveno manj artilerijskih odpornih točk.

Jugoslovanski obrambni pas je bil načrtovan proti Italiji približno na črti Begunje–Logatec–Crikvenica. Jugoslovanski strokovnjaki so sodelovali s francoskimi in kasneje v glavnem s češkimi kolegi. Prvi projekti utrjevanja meje proti Italiji so temeljili na črti iz težkih objektov, ki je bila okrepjena s sedmimi odpornimi točkami. Orožje, strelne line in oklepne zvonove ter kupole naj bi dobavili iz

Češkoslovaške. To se je pokazalo kot neizvedljivo in projekte so spremenili na utrjevanje z lahkimi objekti. Zgradili so sedem težkih objektov, in sicer štiri pri Logatcu in tri v Gorenji vasi. Vsi objekti so bili manjši in enostavnejši kot v prvotnih projektih in so pravzaprav le improvizacija. Leta 1938 so začeli utrjevati tudi severno mejo, kasneje pa še vzhodno ter južno. Dolge utrdbene črte niso omogočale, da bi v celoti dokončali en obrambni položaj. Manjkalo je orožja, periskopov za opazovanje, ventilatorjev za odsesavanje dimnih in smrtno nevarnih plinov iz orožij pri streljanju. Šibka točka pa so bile tudi vojaške enote z nizko bojno moralo.

Rupnikova črta je bila bistveno slabša kot češka ali francoska utrdbena črta. Kasneje se je pokazalo, da so Nemci v raznih državah uspešno zavzeli vse utrdbene črte na odsekih, kjer ni bilo dovolj artilerijskega orožja. Tudi preboj Maginotove črte je bil narejen v sektorjih brez artilerijskih odpornih točk. Vse napade na močno utrjene položaje so Francozi odbili.

Knjiga o Rupnikovi liniji

Habrnal, ki je z raziskavo utrdb pričel na Češkem, nadaljeval pa v Franciji, Nemčiji, Belgiji, Španiji, na Poljskem, Nizozemskem in tudi v Južni Ameriki ter Aziji, je leta 2004 na Češkem izdal knjigo z naslovom Rupnikova črta in druge jugoslovanske utrdbe iz obdobja 1926–1941. Leto kasneje je bila knjiga dopolnjena in v prevodu izdana v Sloveniji. Habrnal je ob tem povedal: »Glavni namen knjige je poudariti, da so utrdbe na območju Slovenije tudi del slovenske zgodovine. Gradili so jih in v njih umirali vaši starši. Z utrdbami bi lahko razširili vojaško-zgodovinski turizem. Na Češkem so več deset utrdbenih objektov po dogovoru med češko vojsko, občinami in skupinami navdušencev oddali posameznim ekipam, ki so jih v prostem času rekonstruirale. Nekateri objekti so dobili tudi status kulturnih spomenikov. Rezultate so videli obiskovalci iz občine Gorenja vas - Poljane, ki sem jih leta 2006 in 2011 vodil po utrdbah pri mestu Ostrava, Opava, Nachod in Kraliky, nad katerimi so bili izjemno navdušeni.«

Lidija Razložnik

Rupnikova linija

Lažji vstop v utrdbo Goli vrh

Občina Gorenja vas - Poljane je v letošnjem letu pričela z urejanjem vhoda v slemenski utrdbi Goli vrh, ki sodi med največje obrambne objekte v tem delu Rupnikove linije. Pred tem je bil vstop v utrdbo mogoč le skozi okroglo železno lino, kar pa je bilo izredno nevarno za obiskovalce.

Najprej so delavci RGP iz Velenja sanirali zasuti podzemni rov, dela na urejanju vhodnega portala in okolice pa zdaj opravlja RTH Trbovlje s svojim podizvajalcem, podjetjem Prevoznitvo in gradbene storitve iz Žirovskega Vrha. Občina je v sodelovanju z Zavodom za varstvo kulturne dediščine kandidirala na projektu CULTH:EX CAR-GOR, v okviru katerega naj bi zaščitili ter uredili vhodne jaské in notranjost bunkerjev ter obiskovalcem omogočili varen ogled utrdb. Pripravljen bo revitalizacijski koncept za restavriranje preostanka predmetov in gradbenih elementov ter za nadgradnjo utrdb z različnimi dodatnimi elementi (muzejska zbirka, multivizija, zvočni in svetlobni efekti, postavitve utrdb v čas gradnje), da bo obisk

bunkerjev še zanimivejši. Z opremo in elementi urejanja bodo poskusili omogočiti organizacijo različnih dogodkov oz. dodatne ponudbe v bunkerjih (poroke, koncerti, delavnice, tabori).

Kot je povedala Marjeta Šifrar, višja svetovalka za turizem in razvojne projekte na Občini, se bo urejanje vhoda v utrdbo Goli vrh končalo predvidoma jeseni, ko bo tudi uradna otvoritev. Spomnimo, da sta bili utrdbi na Hrastovem griču in Golem vrhu razglašeni za kulturna spomenika lokalnega pomena in predstavljata velik razvojni potencial na področju turizma, zato si Občina Gorenja vas - Poljane želi celovito obnoviti ti dve utrdbi Rupnikove linije in ju vzpostaviti kot prepoznavno turistično atrakcijo.

Lidija Razložnik

Ogledali so si različne primere MČN

V okviru projekta LEADER »Male komunalne čistilne naprave«, ki se izvaja ob sofinanciranju občin Škofja Loka in Gorenja vas - Poljane ter Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano iz programa LEADER (iz sredstev Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja in sredstev proračuna RS), je bil junija za občane omenjenih občin organiziran ogled že vgrajenih malih komunalnih čistilnih naprav na terenu.

Ogleda se je udeležilo okrog 30 občanov in občanek, ki so si najprej v Vodica (Repnje) in Dolu pri Ljubljani (Senožeti) ogledali tri primere malih čistilnih naprav s podaljšano aeracijo – pretočna tehnologija britanskega proizvajalca, od katerih sta bila dva primera skupinske naprave (kar pomeni, da je nanjo priklopljenih več hiš). Skupinski napravi v Repnjah sta bili vgrajeni leta 2008, medtem ko je bila čistilna naprava v Senožetih za enodružinsko hišo vgrajena leta 2009.

Posoda teh čistilnih naprav je iz armirane plastike in ojačana s steklenimi vlakni, znotraj pa je razdeljena v aerobni biološki del in naknadni usedalnik.

Nato je sledil odhod proti Jančam, kjer so si ogledali rastlinsko čistilno napravo, ki je bila izgrajena leta 2006 za obremenitev štiripopolacijske enote (PE). Naprava je sestavljena iz dveh gred: prva služi za zadrževanje suspendiranih delcev, druga pa za dokončno čiščenje odpadne vode. V

obeh gredah so poleg navadnega trsa zasajeni irisi, perunika, šaši ter druge vlagoljubne rastline. Prečiščena voda se iz druge grede izteka v bajer, ki je zgrajen, da zadržuje vodo za zalivanje in recikliranje. Bayer služi kot krajinski element, v njem pa živijo ribe, dvoživke ...

Poleg rastlinske čistilne naprave v Jančah so si ogledali tudi večjo rastlinsko napravo, in sicer na turistični kmetiji v Davči, ki je bila izgrajena leta 2006 za 35 PE (za dve gospodinjstvi in turistični del kmetije).

Za brezplačno in strokovno svetovanje s področja malih komunalnih čistilnih naprav lahko pokličete na Razvojno agencijo Sora, na tel. št. 04/620-22-26 ali 041/262-303, ali pišete na cistilne-naprave@ra-sora.si. Na spletnih straneh Razvojne agencije Sora je bil v okviru projekta postavljen tudi podforum na temo malih komunalnih čistilnih naprav (<http://forum2.ra-sora.si/>), kjer lahko zastavljate vprašanja s tega področja.

Ogled se je zaključil z ogledom čistilne naprave MBBR (Moving Bed Biofilm Reactor). WSB tehnologija nemškega proizvajalca, ki je v Logu, je bila vgrajena leta 2008. Za to tehnologijo so značilni lebdeči nosilci iz umetne mase z veliko površino; s tem nosijo veliko biomase na majhnem volumnu. Tehnika se vgrajuje v betonske posode.

Udeleženci so bili z vidnim zelo zadovoljni, saj so lahko spoznali delovanje različnih čistilnih naprav v praksi, prav tako pa so dobili povratne informacije lastnikov oziroma uporabnikov čistilnih naprav.

RAS

Strankarski kotichek

Poslanci so kmetom obrnili hrbet

Obžalujemo odločitev poslancev državnega zbora, ki so s 43 glasovi proti zavrnili novelo zakona o Kmetijski gozdarski zbornici Slovenije (KGZS). Novoel zakona, ki odpravlja obvezno članstvo kmetov v zbornici, je s 5.742 podpisi volivcev v parlamentarno proceduro vložila Nova Slovenija. Cilj predloga zakona je bil vzpostaviti učinkovitejšo obliko povezovanja in predstavljanja interesov kmetov, kmetijskih, gozdarskih in ribiških organizacij. Želeli smo razbremeniti slovenskega kmeta, obveznega plačevanja visoke članarine v zbornici in ljudem ponuditi možnost svobodne izbire.

Prepričani smo, da je prostovoljno članstvo v KGZS pravi korak v smeri, da zbornica postane učinkovitejša in svojim članom ponudi več ugodnosti. Zato smo upravičeno pričakovali, da bodo poslanci DZ naš predlog podprli in naredili nekaj dobrega za kmetijstvo in kmete.

Žal poslanci Slovenske ljudske stranke (SLS), Desusa in vladajoče koalicije prostovoljnega članstva kmetov v zbornici niso podprli. Pričakovali smo, da bo novelo podprla vsaj Slovenska ljudska stranka (SLS), saj je njen predsednik Radovan Žerjav večkrat poudaril, da se zavzema za prostovoljno članstvo kmetov v zbornici.

V parlamentarni razpravi je večina poslancev ugotavljala potrebo po spremembi zakonodaje v

zvezi z obveznim članstvom v zbornici, vendar je marsikatera stranka podlegla močnim lobijem in glasovala proti. V NSi obžalujemo, da je bil zakon zavrnjen. Pričakujemo pa, da se bo nadaljevala razprava o odpravi obveznega članstva in poenostavitvi volitev v zbornico, kot so zagotavljale vse poslanske skupine.

Gremo na referendum?

Poslanci državnega zbora so sprejeli nov družinski zakonik, državni svet pa nanj ni izglasoval veta. Edina možnost, da zaščitimo tradicionalno družino, je tako referendum, na katerega je Nova Slovenija pripravljena. Napovedujemo, da se bomo aktivno vključili v zbiranje 40.000 overovljenih podpisov volivcev ter se tako zavzeli za družino in pravice otrok. Sprejeti družinski zakonik ni sprejemljiv, ker postavlja interese odraslih pred pravice in koristi otrok.

Skupaj bomo pomagali civilni iniciativi, da se prepreči uveljavitev družinskega zakonika. Prepričani smo, da bomo na referendumu zmagali, saj je družina za Slovence velika vrednota. V to nas tudi prepričuje hitro zbranih 32.168 podpisov državljanek in državljanov za začetek referendumskega postopka.

OO NSi

Polycom dokončno kupil zemljišče

Direktor Polycoma Iztok Stanonik je sredi julija z županom Milanom Čadežem podpisal kupoprodajno pogodbo za zemljišče v Gospodarski coni Dobje, veliko več kot 11.000 kvadratnih metrov. Cena kvadratnega metra znaša 35 evrov (brez DDV-ja) in je bila določena že v predpogodbi iz leta 2006. Polycom bo prihodnje leto pripravil vso potrebno dokumentacijo za pridobitev gradbenega dovoljenja in najkasneje do konca leta 2014 dokončno preselil proizvodno dejavnost iz središča Poljan na novo lokacijo.

T. D.

Črna pika

Koga motijo rože na grobu?

Na gorenjevaškem pokopališču se neznaneč že več let zaporedoma znaša nad rožami, ki so posajene na grobu v lasti enega od naših bralcev. Neznaneč tako ali rože pobere ali jim poščišplje vršičke ali pa jih preprosto izruje. Kot je povedal bralec, običajno obstanejo šele tretjič posajene rože. Zato se sprašuje, kdo ima tako malo človeškega dostojanstva, da svoja izkrivljena čustva izraža z uničevanjem cvetja na grobovih pokojnikov. Če je povod za vandalizem spor, zamera ali kaj podobnega – mar ne bi bilo to primernejše reševati na druge, dostojnejše načine?

T. D.

Novo na sceni: predstavljamo Krepn bend iz Lučin

Dobri mladi rokerji

Prvič so bili javno opaženi na letošnji valeti devetih razredov v OŠ Gorenja vas, ko so popolnoma nepoznani stopili pred vrstnike in – navdušili! Vse skupaj spominja na kak ameriški film, razen tega, da se dogaja pri nas, v Poljanski dolini.

Krepn, kot jih kličejo, so nekaj svežega in posebnega na glasbeni sceni v naši občini, kjer se, roko na srce, vsak dan ne rojevajo nove glasbene skupine.

So klasični in pravi rokerji, kot se vidi tudi na fotografiji iz avle OŠ Ivana Tavčarja. Od leve proti desni so tu: Jaka na basu, Jakob na bobnih ter back vokalu, Janez na vokalu in ritem kitari ter Mohor na solo kitari in back vokalu. Prav vsi prihajajo iz Lučin.

Fante smo ujeli na njihovem drugem večjem nastopu na Dnevu športa in zabave v Gorenji vasi. Ob prepevanju hitov Big foot mame in Perota Lovšina so delovali, kot da so skupaj že leta in leta, pa v resnici ni tako. »Vse se je

začelo odvijati, ko sva jaz in moj bratranec Jakob dobila inštrumente za birmo in začela ustvarjati.« pravi Mohor Jurjevič, glavni motor benda. »Čez nekaj mesecev sta se pridružila še Janez kot pevec in Jaka s svojo bas kitaro in tako je začel nastajati zvok, ki smo si ga želeli.« Prostor za vaje so si, kako primerno, zagotovili kar v vaški gostilni v bobnarjevi sobi.

Mladi rokerji imajo trenutno v repertoarju okoli 20 skladb, na njihovo avtorsko glasbo še čakamo. Kako izgledajo in še pomembneje, kako zvenijo, pa lahko preverite na youtube: krepn bend, ali pa postanete kar njihovi prijatelji na facebooku pod Krepn rock skupina.

Domen Šubic

Talenti

Manca Demšar zelo uspešno tekmovala v Italiji

V italijanski Bologni je potekalo že deveto mednarodno tekmovanje pianistov od najmlajših do študentov, tokrat iz devetih držav: Rusije, Češke, Litve, Romunije, Japonske, Srbije, Italije, Avstrije in Slovenije. V kategoriji Pulccini (starost do 8 let) je učenka 2. razreda OŠ Gorenja vas Manca Demšar iz Krnic nad Leskovico, sicer varovanka mentorice prof. Maje Tajnšek, pod okriljem KUD Glasbene muze dosegla visoko drugo nagrado, to je 93 točk od 100 možnih. Za Manco je bilo to po treh letih bolj ali manj resnega učenja klavirja prvo tekmovanje. Sicer pa se je v letošnjem šolskem letu izkazala tudi na nekaterih drugih odmevnih prireditvah, na primer na osrednji občinski prireditvi ob slovenskem kulturnem prazniku v Cerknem.

Upamo, da ji bosta nagrada in rezultat primerna spodbuda in motivacija za delo naprej, hkrati pa je s tem poplačan tudi trud skrbnih staršev.

Maja Tajnšek

Novi zobozdravnik v Gorenji vasi

V Gorenji vasi se v prihodnjih mesecih obetajo spremembe v zobozdravstvu, saj Boris Leljak, dr. dentalne medicine, odhaja v svojo novo ambulanto v Kopru, na njegovo mesto pa prihaja novi zobozdravnik iz Škofje Loke. To je dr. dentalne medicine Matej Javh, ki ga je Občina izbrala na javnem razpisu za nadomestno koncesijo na področju zobozdravstvenega varstva odraslih. Dr. Javh bo, če bodo pacienti želeli, prevzel tudi paciente dr. Leljaka. To izbiro bodo lahko potrdili ob svojem prvem obisku s podpisom izjave o izbiri novega zobozdravnika.

Novi zobozdravnik bo po besedah dr. Leljaka obravnaval njegove dosedanje paciente kot svoje, tako da če bi se npr. zgodil prelom proteze, ki je bila narejena pri dr. Leljaku, bi z njimi ravnal, kot bi vse bilo narejeno pri njem. Dr. Leljak je za vse informacije in dodatna pojasnila dosegljiv na številki 040/585-000. Novi zobozdravnik dr. Matej Javh bo z delom predvidoma pričel 1. oktobra.

L. R.

Trije razpisi za razvoj podeželja

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je objavilo tri nove razpise iz programa razvoja podeželja. Že peta generacija razpisov za ukrep Diverzifikacije v nekmetijske dejavnosti je namenjena spodbujanju naložb v različne nekmetijske dejavnosti na kmetijskem gospodarstvu. Na razpis se lahko prijavijo kmetije z dopolnilno dejavnostjo, samostojni podjetniki, gospodarske družbe, zadruga in zavodi, ki lahko pridobijo največ 60 odstotkov priznane vrednosti naložbe oziroma v primeru pridobivanja energije iz obnovljivih virov 70 odstotkov priznane vrednosti naložbe. Na voljo je osem milijonov evrov, razpis pa bo odprt do porabe sredstev.

Drugi razpis Podpora ustanavljanju in razvoju mikropodjetij je namenjen spodbujanju naložb v različne dejavnosti na podeželju z namenom ustvarjanja ali ohranjanja delovnih mest. Rezerviranih je deset milijonov evrov, rok za oddajo vlog pa je do vključno 12. avgusta 2011.

Podpore iz naslova Obnova in razvoj vasi bodo dodeljevali za ureditev površin za skupne namene in potrebe v podeželskih naseljih – ureditev vaških jeder, komunalne in prometne infrastrukture ter povezav v naseljih –, obnovo in izgradnjo večnamenskih zgradb skupnega pomena za medgeneracijsko druženje, kulturno-umetniško, športno in drugo prostočasno dejavnost lokalnega prebivalstva na podeželju, preselitev kmetij iz vaških središč z namenom njihove celostne ureditve. Razpis je odprtega tipa, kar pomeni, da bodo sredstva dodeljevali do porabe šestih milijonov evrov.

Več informacij o razpisih je dostopnih na spletni strani ministrstva in Agencije RS za kmetijske trge in razvoj podeželja ali na telefonski številki 01/58-07-792.

T. D.

Zmaga pri dekletih ostala v Sloveniji – med

6. Mednarodnega tekmovanja v gorskih tekih za mladince, ki je bilo prvo tovrstno tekmovanje v Sloveniji, se je udeležilo 79 tekmovalk in tekmovalcev iz kar 13 držav, kar je bila tudi največja udeležba do zdaj. Tekačice in tekači iz Škotske, Češke, Poljske, Nemčije, Walesa, Irske, Anglije, Rusije, Bolgarije, Makedonije, Italije, Turčije in Slovenije so tekli po 3,6 km oziroma 4,6 km dolgi progi, speljani po travnikih na vzpetini nad osnovno šolo Ivana Tavčarja v Gorenji vasi.

Dan pred uradnim tekmovanjem je bila v avli OŠ Gorenja vas slovesna otvoritev tekmovanja, na kateri so tekmovalce sprejeli in pozdravili župan Milan Čadež, podpredsednik Atletske zveze Slovenije Janez Aljančič in predsednik mednarodne zveze za gorske teke WMRA Bruno Gozzelino. Program so s svojim nastop sooblikovali harmonikarica Anja Koračin, otroška folklorna skupina Zala in plesna skupina Step. Po končanem uradnem delu je za tekmovalce in spremljevalce sledila še 'pasta party' v domu Občine Gorenja vas - Poljane, kjer je bilo mogoče slišati harmoniko Anje Koračin in članov ZGC Marolt.

Lokalni in mednarodni tek

Na dan tekmovanja so se v teku najprej pomerili najmlajši v petih starostnih kategorijah. Lokalnega teka se je tako udeležilo 92 tekmovalcev. Velika večina izmed njih so bili učenci iz gorenjevaške in poljanske osnovne šole, dva udeleženca pa sta prihajala tudi iz Češke. Najboljši trije v vsaki kategoriji so prejeli medalje, najboljši pa tudi pokal.

Sledilo je najbolj pričakovano tekmovanje, pri katerem so prva štartala dekleta. Prva je s 3,6 km dolgo progo opravila Lea Einfalt z Zbilj pri Medvodah, ki sicer trenira smučarske teke in zmage ni pričakovala, jo je pa bila toliko bolj vesela. S časom 14:06 je tako postala neuradna

svetovna prvakinja v gorskih tekih. Drugo mesto si je s časom 14:18 pritekla Rusinja Ekaterina Ivonina. Tretjeuvrščena, s časom 14:27, pa je bila Katja Stanonik iz Žirov. Pri fantih so prva tri mesta osvojili Poljak Rafal Matuszczak s časom 15:01, 15:04 je bil čas Rusa Konstatina Galiullina, Marcin Zychski pa si je s časom 15:09 pritekel tretje mesto. Ekipno so bili med fanti najboljši Poljaki, sledili so jim Rusi in Italijani. Med dekleti pa so bile ekipno najhitreje Rusinje, na drugem mestu Slovenke v sestavi Lee Einfalt, Katje Stanonik in Monike Bajc, tretje mesto pa je zasedla ekipa deklet iz Turčije.

Najboljšim tekačicam in tekačem so priznanja podelili predsednik WMRA Bruno Gozzelino, podpredsednik Atletske zveze Slovenije Janez Aljančič, delegat WMRA Tomo Šarf, župan Milan Čadež in Mitja Kosovel, svetovni prvak v gorskem maratonu.

Bruno Gozzelino je v svojem zaključnem govoru povedal, da se je Gorenja vas z izvedbo tega športnega dogodka vpisala v zgodovino gorskega teka ter da je WMRA zelo zadovoljna s izvedbo tekmovanja. Poudaril pa tudi, da so mladi tekači naša prihodnost.

Prireditve je spremljala velika množica obiskovalcev in navijačev, ki so si lahko poleg gorskega teka ogledali tudi nastop skupine Suha špaga ter se ustavili na stojnicah z domačimi

dekleti prva Zbiljčanka, tretja pa Žirovka

dobrotami ter preizkusili tekaške copate.

Po koncu uspešno izvedene prireditve je župan Milan Čadež povedal: »Za nami je zelo uspešna organizacija največje prireditve v občini Gorenja vas - Poljane v samostojni Sloveniji in to ravno na dan državnosti ter ob 20-letnici slovenske države. Praznovanje tako pomembnega državnega praznika z mednarodno udeležbo gorskih tekačev je bilo letos nekaj posebnega tudi zato, ker je bila tekma prvič v Sloveniji. Otvoritveni ceremonial nam je v petek malo zagodlo slabo vreme zaradi spremembe lokacije, vendar se je na dan tekme Poljanska dolina pokazala v soncu in vsej svoji lepoti ter po marljivih in zanesljivih organizatorjih, ki so ponudili tekmovalcem najboljše pogoje za dobro tekmo. Organizacija tekme je bil zahteven projekt, vendar je sodelovanje med športnimi društvi Poljane, Marmor Hotavlje in Sv. Urban pokazalo, da smo skupaj sposobni krepko preseči lokalni nivo, kar nam je vneslo novih ambicij za nove organizacijske podvige. Vesel sem odmevnega rezultata naše reprezentance deklet z skupnim drugim mestom in zmage Lee Einfalt ter seveda tretjega mesta 'sosedke' Katje Stanonik iz Žirov. Zahvaliti se želim še lastnikom zemljišč za soglasja, spon-

zorjem in vsem, ki so prispevali svoj delež k organizaciji zelo uspele mednarodne prireditve, s katero smo se kot občina vpisali na svetovni zemljevid organizatorjev.«

Vodja prireditve Marjeta Šifrar pa: »Zahvalila bi se rada ŠD Poljane, ŠD Sv. Urban in ŠDMH za njihovo veliko pomoč pri pripravi in izvedbi tekme ter Agenciji Media Butik ter lastnikom zemljišč za potrpežljivost in sodelovanje. Tekmovalci, trenerji in ostali obiskovalci so bili izredno navdušeni nad urejenostjo, razgibanostjo in razglednostjo proge. Brez sponzorjev nam ne bi uspelo na takšen način pripraviti in izvesti celotne prireditve. Čestitke za izredno prireditev prejemamo od blizu in daleč. Zahvala OŠ Ivana Tavčarja in KSPD za vso podporo in pomoč ter vsem, ki so kakor koli sodelovali pri tem – več kot 100 prostovoljcev se je trudilo, da bi mednarodna tekma uspela in bi se naša občina zapisala v zgodovino gorskih tekov. Hvala tudi Tomu Šarfu, predsedniku Slovenske zveze za gorske teke, ki nam je bil s svojimi nasveti in izkušnjami v veliko pomoč. Iskrena hvala vsem, ki so pri tem veličastnem dogodku sodelovali.«

Tudi za tretjeuvrščeno Katjo Stanonik je bil gorski tek v Gorenji vasi prav posebno doživetje, saj ga glede na to, da gorski teki niso njena disciplina, ni pričakovala. »Hvala za podporo, super vzdušje in vse pohvale za tako kakovostno izvedbo prireditve,« je še povedala Stanonikova, ki je državna prvakinja v teku na 1500 m. Presrečen pa je bil tudi Rafael Krkoč, vodja slovenske reprezentance, ki je bila najštevilčnejša – štela je 12 članov –, saj so dekleta osvojila zlato, srebrno in bronasto medaljo.

Lidija Razložnik

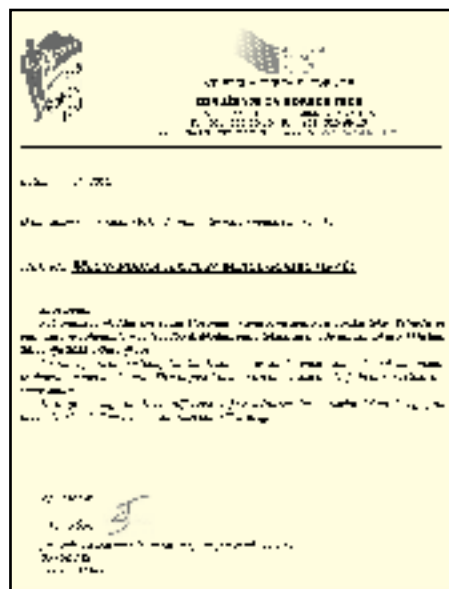
Foto: www.fotografiranje.si

Prvi trije med fanti (z leve): Konstantin Galiulin, Rafal Matuszczak, Marcin Zychski

Prve tri med dekleti (z leve): Ekaterina Ivonina, Lea Einfalt in Katja Stanonik

Akademija za 60 let delovanja

PGD Hotavlje je ob svojem železnem jubileju, 60. obletnici delovanja, v združenem domu na Hotavljah pripravilo slavnostno akademijo s podelitvijo priznanj najzaslužnejšim članom in tistim, ki so društvu v preteklih letih kakor koli pomagali.

Prejemniki priznanj III. stopnje od leve proti desni: Miha Podobnik, Lovro Demšar, Blaž Mravlja in Blaž Potočnik

Na akademiji se je zbralo lepo število gasilk in gasilcev iz OGP Občine Gorenja vas - Poljane, GZ Škofja Loka in PGD Novaki. Udeležila sta se je tudi ustanovna člana Jože Gartner iz Sredjega Brda in Francka Peternel, poročena Justin, iz Gorenje vasi, manjkali pa so Vinko Pivk, Anica Brejc – oba iz Hotavlj – in Katica Bizjak, ki živi v Škofji Loki. Prisoten je bil tudi najstarejši član društva, to je Franc Justin, ki je član PGD Hotavlje že 58 let.

Najprej so zbrane nagovorili predsednik PGD Hotavlje Pavle Razložnik, župan Milan Čadež in Martina Jelovčan, članica upravnega odbora GZ Slovenije. Vsi trije so bili enotni, da so gasilci pomembna organizacija v družbi, saj so prvi na

mestu naravne ali elementarne nesreče. »Vrline, ki so značilne za gasilstvo, so cenjene v vseh državah in v vseh družbenih ureditvah,« je poudaril predsednik PGD Hotavlje. V svojem govoru je osvetlil tudi zgodovino društva in prizadevanja članov ter se jim za vso pomoč iskreno zahvalil z upanjem tudi na bodoče dobro sodelovanje.

Domača igralska zasedba v sestavi Janez Demšar, Luka Demšar, Miloš Krek in Blaž Potočnik so pod vodstvom Romana Demšarja v dveh kratkih skečih prikazali utrinke iz zgodovine in sedanjega časa društva. Za glasbeni vložek so poskrbeli člani seksteta Poljana, ki so zapeli nekaj domoljubnih pesmi, med drugim tudi državno himno na začetku slavnostne akademije.

Podeljena priznanja in zahvale

Na slavnostni akademiji so bila podeljena priznanja in zahvale najzaslužnejšim. Društvena priznanja, ki sta jih podelila predsednik Pavle Razložnik in poveljnik Anton Alič, so prejeli: Anja Alič, Roman Petrovčič, Janko Gartner, Marko Jelovčan, Janko Mezek, Branko Košir, Drago Demšar, Metod Potočnik, Danilo Jezeršek in David Kovač. Gasilska društva, ki so prejela

zahvalo PGD Hotavlje, pa so: Gorenja vas, Trebija Sovodenj, Javorje, Poljane, Lučine, Novaki in OGP Občine Gorenja vas - Poljane ter GZ Škofja Loka. KGZ Škofja Loka, gostilna Lipan, ŠDMH, TD Slajka Hotavlje, Občina Gorenja vas - Poljane, Marmor Hotavlje, Mizarstvo Jezeršek in Topos Hotavlje so bili prejemniki zahval med podjetji, ustanovami in organizacijami.

Gasilska zveza Škofja Loka je priznanja III. stopnje podelila Lovru Demšarju, Blažu Mravlji, Mihi Podobniku in Blažu Potočniku ter zlato plaketo PGD Hotavlje za 60. let delovanja, ki jih jo je v imenu GZ Škofja Loka podelil Ciril Alič. Prav tako je PGD Hotavlje prejelo gasilsko odlikovanje II. stopnje GZ Slovenije, ki jo je društvu podelila članica upravnega odbora GZ Slovenije Martina Jelovčan.

»Visok jubilej, ki ga praznuje PGD Hotavlje, dokazuje trdoživost gasilstva na Hotavljah. V preteklih letih smo gasilci nešteto pomagali reševati življenja in premoženje posameznikov ter države. Vendar moramo priznati, da smo lahko močni le v primeru tesne povezanosti v gasilskih organizacijah in v povezavi z lokalnimi skupnostmi, društvu ter podjetji iz ožjega in širšega območja, kjer delujemo. Z veseljem ugotavljam, da to srečo imamo. Zavedamo pa se tudi odgovornosti, ki je tudi jamstvo, da bo PGD Hotavlje delovalo tudi v bodoče,« je ob koncu slavnostne akademije povedal Razložnik.

Poleg slavnostne akademije pa je PGD Hotavlje priredilo tudi gasilsko parado z veliko vrtno veselico.

Lidija Razložnik

Veliko jih je bilo na Starem vrhu prvič

Meddruštveni piknik upokojencev je letos potekal v koči na Starem vrhu, organizacijo pa je imelo v rokah Društvo upokojencev za Poljansko dolino. Udeležilo se ga je okrog 300 udeležencev tako iz domačega društva kot tudi iz DU Sovodenj, Cerkno in Žiri. Glavni namen vsakoletnega piknika, ki ga vsakič pripravi drugo društvo, je predvsem druženje in ohranjanje prijateljstev, ki so se spletla v vseh letih srečevanja.

Izbiri letošnje lokacije so udeleženci sprejeli z navdušenjem, saj jih je veliko med njimi prišlo v kočico na Stari vrh prvič ali prvič po več desetletjih. Da se bodo dogodka še dolgo spominjali, je poskrbel tudi razgled, ki je po deževni noči kot na dlani ponujal jasen pogled na bližnje in bolj oddaljene hribe.

Poleg kosila so organizatorji za upokojence pripravili še krajši kulturni program. Članice Aktivna kmečkih žena Žirovski vrh so z igro na humoren način prikazale, kako

Foto: Lucija Kavčič

Udeleženci meddruštvenega srečanja med druženjem in plesom

se upokojenci znajdejo na tečaju računalništva in med občinstvom sprožile veliko smeha ter pozele buren aplavz. Skeč sta pripravili tudi Minka Likar in Cilka Bohinc iz Dua MiČi, v katerem sta se norčevali iz mož. Za glasbo, ob kateri so tudi zaplesali, so poskrbeli Rovtarji. Prihodnje leto bo za organizacijo srečanja zadolženo DU Cerkno.

T. D.

Pogled nazaj

Da hotavelski gasilci v letošnjem letu obeležujejo okrogel jubilej, gre zahvala pobudniku ustanovitve društva Tomažu Potočniku.

Pisalo se je leto 1951, ko so v prostorih združenega doma na Hotavljah ustanovili gasilsko društvo.

Na sestanku 10. junija se je zbralo 46 ljudi, od katerih so se vsi z izjemo enega že isti dan včlanili v novoustanovljeno društvo. Izvolili so vodstvo v sestavi: predsednik Janez Gantar, podpredsednik Janez Likar, sekretar Pavel Satlar, blagajnik Janez Demšar, desetar Franc Kavčič, pomočnik poveljnika Franc Šinkovec, vodja sanitetnega odseka Tomaž Potočnik, za mladinski organizacijo je bil izvoljen Alojz Derlink, za kulturno prosveto pa Janez Peternelj. Prvi nadzorni odbor so sestavljali: Lado Koželj,

Alojzij Štremfelj in Franc Mezek. Prvi namestnik je bil Vinko Pivk, drugi pa Mirko Brejc.

Kronika društva je obsežna, spomnimo pa se dogodkov, ki so zaznamovali delovanje društva. V letu 1952 so člani pripravili prvi občni zbor, leto kasneje kupili prvo motorno brizgalno, leta 1965 pričeli z gradnjo novega doma. Prvo gasilsko vozilo so nabavili leta 1971 in v tem času ustanovili tudi vaške trojke, ki omogočajo gašenje začetnih požarov. Gasilsko vozilo so zamenjali v letu 1991 in ponovno leta 2001. V letošnjem letu so pričeli z gradnjo novega, še večjega gasilskega doma.

V vseh letih so vlagali v nakup nove opreme, izobraževanje članov in mladine, za katere so organizirali več strokovnih ekskurzij.

Celotna kronika društva in druge zanimivosti bo PGD Hotavlje zbralo v kroniki, ki bo izšla predvidoma v mesecu avgustu.

»S sosedi si v pozdrav kar pomahamo, da ne kričimo«

Anica Peternelj s Sovodnja že devet desetletij živi v isti fari. Rodila se je pri Burjevcu v Podjelovem Brdu, odraščala pa skupaj s sedmimi brati in sestrami. Kot majhna punčka je bila zelo sramežljiv, počasen in ne preveč zdrav otrok. Že čisto mali dojenčici je mama sešila srajčko, ker je mislila, da bo kar umrla.

Življenje jo je pogosto postavljalo pred težke preizkušnje in revščino, a se ni vdala.

Ata ji je umrl, ko še ni imela štirinajst let. Mama se je morala sama znati. Najmlajši otrok je tedaj imel štiri leta, najstarejša petnajst in ona je bila vedno najbolj korajžna, vedoželjna in gospodarna. Ko je bila Anka še šolarica, je šla služiti k Burju. »Pa niso bili kaj dosti boljši z menoj. Od tam sem hodila še v šolo na Sovodnjem, na Opalto in kasneje v Sokolski dom. Pot nazaj je bila dolga, komaj sem malo pojedla, pa je bila že noč. Ata se je odločil, da se vrnem nazaj domov,« se spominja.

Kasneje je hodila je v »žernado« h Kalarju. Plela je, žela in molzla krave, ki jih je bilo tudi sedem in roke so jo pošteno bolele. Pomagala je posnemati mleko. Poslali so jo tudi k porodu k svinji, ki je skotila prašičke. Rekli so ji, da bo najbrž vedela, kaj je treba narediti.

Med vojno je bilo kar hudo. Nekaterim so s hrano pomagali, če so imeli, drugi vojaki so prišli sami in vzeli meso, žito, govedo. Nekoč je samo v kotu ostalo malo žita, ker ga niso mogli pobrati. »Preostalo žito smo mleli na mlinčku za kavo, pa kravje mleko smo še imeli. Kart nismo dobivali. Jaz ne vem, od česa smo sploh živeli,« se danes razmišlja Anka. Sadije je obrodilo, skuhalo so žganje in ga zakopali v zemljo v kozolcu, a so jih opazovali. Prišli so vojaki, ga odkopali, pili, potem pa v hlevu pobili nekaj živali, eno odpeljali, ostala jim je le krava, ki je dajala borega pol litra mleka. Krompir so sadili zgodaj, da jim ga pomladi ne bi pobrali. Nekaj časa je hodila pomagat tudi na kmetijo k Gregorcu. Kako zelo je bila vesela, ko

ji je gospodinja za domov dala hlebeček kruha, ki je bil nadvse dober.

Dokler otroci niso dorasli, so služili, potem so se morali pobrigati sami zase. Anka je spoznala Jakoba, se leta 1948 poročila in družina je začela rasti. Dvajset let so stanovali nad nekdanjo mlekarno na Sovodnju. Vode niso imeli, ponjo je hodila k sosedu Anžonu. Perilo je prala kar v grapi. Težko je bilo, ko so se otroci rojevali približno na dve leti. Stanovanje za otroke ni bilo kaj primerno, saj so navzgor vodile strme stopnice, pa še malo prostora so sprva imeli, dokler jim sosed ni odstopil še enega prostora, ki so ga preuredili v kuhinjo. Perilo je potem lahko sušila pod streho. Sestra, ki je bila šivilja, je otrokom šivala ali predelala oblačila, druga je pomagala pri varstvu. Anka pa je svojim otrokom veliko pletla, pozneje tudi vnukom in pravnukom. Posebne težave so jim povzročale še miši in podgane, saj je bila v bližini mesnica. »Če smo takoj zaspali, je še šlo, če ne, smo pa dolgo v noč poslušali praskanje. Druga nadloga so bile bolhe, ki so lezle iz rež izpod poda,« Anka našteva težave. Vedeli so, da bodo morali nekaj ukreniti glede bivanja, a mož se je le s težavo odločil za zidavo hiše. Svet je bilo težko dobiti. Takrat je prevladovalo prepričanje, če je kmet prodal svet, je veljal za slabega. Razmišljali so že, da se bodo odselili. Pa so le dobili parcelo. Do prve plošče so delali vse ročno, pozneje je brat pripeljal mešalec in delo je steklo veliko lažje. Počasi so le dokončali novi dom. Tudi otroci, ki so si ustvarjali družine, so sprva živeli v hiši, pozneje si je vsak postavil svoj dom. Tako je Anka po svojih treh otrocih krajši ali

daljši čas varovala tudi šest vnukov, tudi katerega od desetih pravnukov, če je bilo treba.

Leta služenja pri kmetih so se ji štela v pokojninsko dobo, preostalih deset let pa je doslužila v čevljarški delavnici na Sovodnju. Skrbela je za dom in okolico. Pred hišo ji še vedno rastejo in cvetijo vrtnice, ki jih je nasadila ob izgradnji. Zdaj je že dvajset let vdova in ko je ostala sama, jo je bilo včasih tudi malo strah. A sorodniki so njeni dnevni obiskovalci. Neguje lončnice na oknih, presadijo jih drugi. Še kaj opleve ali pokosi na ravnini, le skloniti se ne more, od kar si je pred nekaj leti zlomila kolk. Saj ve, da bi ji z veseljem vse to naredili domači, a kaj, ko ne more biti pri miru. Dolgo je imela kozo, do lani kokoši. Rada bere knjige in stare revije. Vid in sluh ji nekoliko nagajata, pa se je sprijaznila, da to prinesejo leta. Tudi krušno peč še zakuri sama, zase in za sina pa redno vsak dan skuha kosilo. Najraje na štedilniku na drva, ki za povrh oddaja prijetno toploto. Na njeni mizi je pogosto tudi drobnjakov štrukelj ali druga potica. Zimski čas si krajša s klekljanjem. Ponosno pove, da je kot mlado dekle tako pridno vrtela klekeljine, da je s čipkami zaslužila celo »opravo«. Doma jih je bilo veliko, zato so ob mizi stale in klekljale. Tako navado je ohranila vse do danes.

Milka Burnik

Dopust po izdani zgoščenki

Mladi godci zapluli v hrvaške vode

Pa ne dobesečno, pravzaprav gre za odpravo Expedition 2011 – Mladi godci sealing team. Ideja o jadranju je nastala na enem od snemanj ansambla Mladi godci v studiu Metulj v Novem mestu, kjer dela snemalni mojster in producent Marko Pezdirc, sicer znan tudi kot vodja Zlatih

muzikantov in bivši član ansambla Kolovrat. Tako so se odločili, da letošnje zelo plodno leto, pred tremi meseci so izdali svojo 2. zgoščenko, proslavijo z enotedenskim jadranjem po Kornatih in okoliških otokih.

V nedeljo, 3. julija sta krenila na pot do otoka Ugljan Marko Pezdirc in mentor Mladih godcev Bogdan Marol, kjer sta prevzela lepoto Bavaria 41. Na njej so se jima v zgodnjih urah naslednjega dne pridružili Mladi godci, ker so fantje v nedeljo nastopali še na veselici. Začelo se je petdnevno križarjenje, na katerem ni manjkalo dobre kapljice, za kar je poskrbel Joško Vene, basist, doma z Dolenjskega, kjer domuje tudi cviček. Seveda so ves teden preizkušali domače pijače in jedi, ki so jih tamkajšnji gos-

tinci in posamezniki nudili, saj so bili fantje nadvse toplo sprejeti. S svojimi instrumenti so poskrbeli, da je bilo vsak večer veselo in zabavno dolgo v noč. Redno pa so potekala tudi javljanja na slovenske radijske postaje, tako da so poslušalce sproti obveščali o dogajanju. Po zaslugi odličnega skipperja Marka Pezdircar so se fantje naučili tudi osnov jadrnanja in nekaterih zakonitosti v navtiki. Seveda pa ni manjkalo vragolij in anekdot, ki bodo fantom za zmeraj ostale v lepem spominu. V petek proti večeru so si ogledali še znamenitosti Zadra in se počasi vrnili proti Sloveniji, kjer pa so se spotoma ustavili še v Adlešičih na Starem podu, kjer so že velikokrat igrali. Mladi godci v sestavi Igor Osredkar, Miha Kogovšek, Joško Vene, Jernej Trček in Grega Trček obljublajo za letošnje leto še veliko presenečenj, med drugim tudi nove videospote, nove skladbe in seveda veliko odličnih veselic. Saj veste, kaj pravijo: Mladi godci in vi, pa fešta ne sfali!

Mladi godci

Ponovno nagrajenci občinstva

11. večera slovenskih viž v narečju, ki ga soorganizirajo Radio Sora ter agenciji Media Butik in Geržina Videoton, se je letos udeležilo enajst ansamblov, in sicer Jurčki, Bloški odmev, Osminka, Štedientje, Veseli Gorenjci, Mladi godci, Tramontana, Gašper s prijatelji, Prosen, Gregorji in Pr'jatlji. Poslušalci so tako kot pred dvema letoma za svojega najljubšega izvajalca izbrali ansambel Štedientje.

Štedientje z vandrovcem, ki so ga dobili v enoletno varstvo.

Ti so prejeli nagrado občinstva v vrednosti 1.000 evrov, ki jo poklanja založba Zlati zvoki. V enoletno varstvo pa so prejeli tudi prehodni pokal, vandrovcčka, leseno skulpturo, delo kiparja Petra Jovanoviča iz Žetina. Kot so nam povedali, nagrade niso pričakovali, so si jo pa

želeli. Pomeni jim veliko in potrjuje, da jim ljudje še vedno radi prisluhnejo, čeprav niso profesionalni glasbeniki.

Pesem z naslovom Pod šrangarskim mlajam govori o tem, kako poteka postavitvev mlajev, od takrat ko se jih poseka v gozdu in nato postavi, ko nevesta odhaja iz vasi. Nobena nevesta iz vasi ni odšla mimo

fantovske straže, ženin pa mora fantom dati za pijačo, saj odpelje nevesto iz vasi. Poudarja tudi, da morajo šrange potekati po pravilih, zato se je nanje treba pripraviti že prej. Hudomušna pesem, pod katero sta se podpisala avtor besedila David Mohorič in Peter Čadež, avtor

glasbe, gre dobro v ušesa in fantje so se z njo hitro poistovetili, saj imajo nemalo izkušenj s šrangami in postavljanjem mlajev.

Poleg nagrade občinstva je bila podeljena tudi nagrada za najboljše novo narečno besedilo. Prejemnik nagrade je Franc Ankerst za skladbo Vigred, napisano v narečju iz Radovljiške kotline, v izvedbi ansambla Jurčki. Plaketo in denarno nagrado v višini 500 evrov je avtorju podelil Marjan Potočnik, direktor Radia Sora, ki nagrado tudi poklanja. Vodovnikovo nagrado, ki jo na pobudo Društva pesnikov slovenske glasbe podeljuje Občina Zreče, je za dolgoletno kakovostno pisanje besedil za slovensko glasbo prejela Majda Rebernik. Nagrado so podelili župan Občine Zreče mag. Boris Podvršnik, Anton Gričnik, predsednik Društva pesnikov slovenske glasbe in lanskoletni dobitnik nagrade Franc Ankerst.

Brane Tičar je prejel nagrado za najboljšo melodijo po izboru strokovne komisije za skladbo Sej ne de b'midva stara bva, v izvedbi ansambla Gašper s prijatelji. Nagrado v vrednosti 1.000 evrov poklanja Tuš, podelil pa jo je Tomaž Tozon, predsednik strokovne komisije. Nagrado za najboljši in najbolj všečen nastop v celoti v vrednosti 1.500 evrov, ki jo poklanja Občina Škofja Loka, pa je iz rok župana mag. Miha Ješeta prejel ansambel Gregorji.

Lidija Razložnik

Leguojma po Polansk

Prejšn miesc je bel tuok za opraut, de ni bel cajt za člank. Lih ke b ga mougu pisat, je bel trieba jet kodol u porodnišnica. Pa tu sploh ni bel ta nartieži, naslejdne dni je bel trieba čez dan bit piestarna, zvečier sn mougu možakarje pelat u bife, še nartieži j bla pa pol jutarna ... No, zdej sma paršl h seb in lohk spiet mal jezikoslouje trajbama. Ta paru be objavu an poprauk. Zviest brauc Janez oz Dobrava me j ošimfu, de sma ana besieda gvišn naruobi napisal. Prou s jemu, Janez, paršl je dofielarja, oba dobar vieva, de se prou reče »guosa«. Če bo še kedi tok, le porajtite pa me spounte.

Ta miesc be predielal kar dva puštaba, H pa I, tu pa za tu, ke se hod mal besied začne na te dva glasova.

hientat

»kolniti«; besiede osiebn še niesn slišu, vendar nabom preseniečen, če ja slučajni kedi bom, se ne bi parukat nariedl. Zapisana j u Pleteršnikum slovarju z l. 1895 ket autohtuona polanska besieda, čeprou ja najdema tut u SSKJ. Zraun paše še usklik *hienti*, *hientej* (rekonstr. od Plet. *hentaj*) u pomieniu »saprament, šment«. Izvor ni čist jasn, lohk be šl za glasoslouna verzija besiede *fientat* al pa od niemške klieuce *zum Henker* »k vragu« (dobesiedn »k rablju«). Lohk de grie za čista inovacija pod uplivam besiede *šment*, ke j popačenka ot bavarskiga usklicka *saprament*, ke spiet pride von od latinske besiede *sacramentum* »zakrament«. Narbel gvišn je pa tu, de neč ni zagvišn.

hlobutat

Še ena zlo stara u pomieniu »blebetati, tja v en dan govoriti«, ke ja j Pleteršnik pouzieu po

Hotalcu Pintarju. Narbel varjietn toumačejne j von z besiede *hlopati* »hlastniti, loviti dih«, na Slovejnskn opstaja verzija *hlopotati* »klepetati«, u Rusi najdema *хлопотать* »klepetati«, na slovaškn *chlopnut* »popasti«, tok de grie za čista zakarpatska besieda.

hval

Tut ta omejna Luka Pintar o pomieniu »korist, prav«: *Čes siedn liet use na hval pride. Le pridn se uč, kar se boš nauču, ti bo ankat še use na hval paršl.* Grie za lokalna oblika in pomen besiede *hvala*, ke ja dargli po Slovejnskn na poznaja al sa ja pa že zdauni pozabil. Temu u prid govori zapis besiede *hval* u 16. stol. na Harvaškn, pol pa neč več. Marbet grie za žiu fosil, ke se j nardeli ohranu prou na Polansk, use do 1895, marbet pa še kosnej.

ispa

»izba, soba v kmečki hiši«; na Slovejnskn najdema cieu kop variant: *izba, jizba, jispa, hajzba* itn. Naša verzija je po izvoru notrajnska/dolejnska, na Gorejnskn rečēja *izba*. Ankat sma že omenil, de j u zgodovin dolejnska špraha miela velk up-

liu na Polanska dolina, tok zarad kolonizacije, pa tud zarad geografske bližine, se že mal nad Lučnam lohk vidma Marost (Barje), ke še dons spada u pravoviern dolejnskn govorn podruočje. Čeprou sma na popierju Gorejnci, je naša špraha u marsčiem bliži špraham, ke se govareja južn pa ushuodn od Varhnke.

Besieda najdema pousuod po ushuodn Euruop: češk *jizba*, slovašk *izba*, puolsk *izdba*, rusk *узба́* itn. Od Slovanu sa ja preuziel tud drugi narodi: tuoršk *izbe*, albansk *isbë*, romunsk *isbe*, use u pomieniu »klet«. Jezikoslouci prauja, de besieda na zveni čist neč slovansk in de marbet grie za hod stara, paleoeuropska besieda z bronaste dobe al pa še starej. Niemška *stube* pa latinska *aestuarium* se strokou-nakam zdeta, ked de sta u daln žlaht z naša *ispa*.

irhuce, ierhuce, ierharce, jierharce

hlače, narjene z *ierha* »mehko usnje, ponavadi od divjadi, drobnice«. Gvišn je usem jasn, de j tok oblika ked besieda paršla h nam čez Karavanke (no, dokar sa Slovejnci ževiel še gor do Spittala, čez Tuorske Alpe) in kar je zanemiu, na Niemškn se ni ohranila. Srejdnieviek niemšk *irch* dons na opstaja več, besieda ževi naprej sam še par sosiedah (puolsk *ircha*, češk *jircha*). Takih fosilu ma najdl še cieu kop, varjemite mi.

Naslejd n bart be djal kešna okuol domačih imien. Če mate kešna želja al pa viedejne, mi tu pruosn sporočite. Do takat se pa lep namakite u gorkih krajah.

Martin Oblak, martin.oblak@os-ivantavcar.si

Razstava v Vili Bled

V Vili Bled je bila konec junija likovna razstava, ki bo na ogled celo poletje. Z igranjem na violončelo je otvoritev popestril Igor Švarc, program je povezovala Marina Dornig. Tu razstavljajo vsi, ki obiskujejo slikarsko šolo ME VIART v Stanežičah pod vodstvom Metke Gosar - Peternejl.

Mentorica je diplomirala na Visoki šoli za risanje in slikanje pri akademskem slikarju Darku Slavcu in obiskovala specialni študij umetnostne terapije, kar je močno čutili pri delu z njo. Je sanjarka, slikarka, oblikovalka, vodja slikarske šole ... Zelo uspešno spodbuja pri slikanju na platna, na iverne plošče, risanju na papir, uči različne tehnike slikanja in uporabo pisane palete materialov. Nastanejo slikarska dela, na katera ni ponosen le avtor, temveč tudi mentorica, predvsem pa domači, ko zagledajo umetnino, ki je nastala v Metkinem ateljeju in pod vplivom njene energije. Pogosto se vprašam, od kod ji toliko

moči, vodi mnogo slikarskih skupin od otrok do upokojencev, slika, organizira ogled razstav v Sloveniji in v tujini, postavlja samostojne in skupinske razstave. Vsi člani njenih slikarskih skupin razstavljamo po celotni Sloveniji.

V ponedeljkovi in torkovi skupini smo tudi nekateri iz naše domače občine in se z drugimi člani, ki prihajajo s širšega območja Ljubljane, družimo na razstavah. V času obiskovanja te slikarske šole smo imeli razstave v Logatcu, v Lukovici, na Šmarni gori, v ljubljanskem Mercatorjevem centru, v mehiški restavraciji, v OŠ Gorenja vas, v trgovini Levček v BTC centru, ob Ljubljani, v zdravilišču Topolšica, v Kranju in zadnjo zelo uspešno v Vili Bled, kamor ste vsi prisrčno vabljeni.

Ogledali si boste velike in majhne formate slik, opazili mnogo zanimivih tehnik, naslikanih na različne načine in z veliko osebnostno občutljivostjo, kombiniranih z različnim

materialom. Vsak udeleženec razvija svoj slog, začutiti je obvladovanje znanja, neverjetno predanost in vztrajnost pri raziskovanju perspektive, barv, oblik in detajlov. Pri mnogih delih je začutiti močan duhovni naboj. Slike si je mogoče ogledati na hodnikih in v jedilnici vile, v sobah so razstavljeni zelo veliki formati, a tja ni dostopa. Prav v teh likovnih delih je skrita posebnost tokratne razstave, ki bo razkrita na eni izmed prihodnjih razstav.

Med razstavljalci v Vili Bled je tudi Tadeja Šubica.

Jana Rojc

GHD Lučine

Pričakujejo sto voznikov

Sredi avgusta bo tako kot zdaj še nekaj let zapored spet rohnelo na cesti med Todražem in Lučinami. V organizaciji Motokluba Buha v sodelovanju z AMD Zvezda bo letošnja mednarodna gorsko hitrostna dirka potekala od 12. do 14. avgusta.

Foto: Leon Kavčič

Tekma ima status velike mednarodne športne prireditve – ta status ji priznava tudi Ministrstvo za šolstvo in šport – in šteje za vrsto mednarodnih prvenstev: FIA avtomobilska gorsko hitrostna dirka – challenge, FIA evropski pokal v gorskem avtomobilizmu, FIA gorski pokal centralno evropske cone za historic vozila, FIA CEZ – pokal narodov, državno prvenstvo Avstrije, odprto državno prvenstvo republike Slovenije, pokal starodobnikov Slovenije, pokalno prvenstvo AŠ 2005 in Yugo pokal. Organizatorji letos pričakujejo najmanj 100 vozil, med njimi za gledalce še posebej zanimive formule in prototipi. Spomnimo, da je lani Čeh Jaroslav Krajčič s formulo 3000 za 4000 metrov dolgo progo z 200 metri višinske razlike porabil približno dve minuti in deset sekund, s čemer je postavil rekord proge. V povprečju je peljal več kot 110 kilometrov na uro.

Tekmovalci se bodo zbrali že v petek, ko bodo opravili tehnične preglede, prvi od treh uradnih treningov pa se bo začel v soboto ob 11. uri. V nedeljo bodo tri dirke, in sicer prva ob 10. uri, druga ob 13.30 in tretja ob 15.30. Ob 13.20 bo slovesna otvoritev, ob 18.30 pa razglasitev zmagovalcev in podelitev priznanj.

Za gledalce bosta v nedeljo organizirana dva avtobusa, ki bosta vozila po progi med posameznimi vožnjami, tako da bodo prireditve lahko spremljali iz različnih prizorišč. Vozila si med posameznimi vožnjami lahko ogledajo tudi na parkirišču v Todražu.

Organizatorji prosijo gledalce, da upoštevajo varnostna opozorila. Vstopnine za šoloobvezne otroke ni.

Med prireditvijo bodo zapore ceste, obvozi pa bodo urejeni.

M. B.

Kam julija, avgusta in septembra?

• 26. in 27. julij: **Pohod na Pohorje**. Informacije in prijave pri Pavletu Čadežu na telefonski številki 04/51-07-720 ali na 030/692-155. Organizira upokojenska sekcija PD Gorenja vas.

• 30. julij ob 19.30: **Lepo je res na deželi - domača kmečka igra Mladost je norost** na Selakovem travniku. Organizira TD Žirovski vrh.

• 31. julij ob 10. uri: **Etnološka prireditev Praznik žetve in demo kmečkih strojev**. Od 13.30 kulturno-zabavni program na Selakovem travniku. Organizira TD Žirovski vrh.

• 7. avgust od 12. ure: **Dan oglarjev** na Grebljici pod Starim vrhom. Organizira TD Stari vrh.

• 7. avgust: **Vzpon s kolesi na Pasjo ravan**. Vzpon šteje tudi za Pokal polanskih puklov. Organizira ŠD Špik Lučine.

• 13. avgust od 8. do 12. ure: **Tržnica kmetijskih pridelkov in izdelkov** na vaškem trgu v Gorenji vasi. Organizira RAS.

• 13. avgust od 20. ure: **Večer slovenskih podoknic** na Šupcovem travniku. Organizira TD Slajka Hotavlje.

• 14. avgust: **Semanji dan na Hotavljah z mašo v cerkvi Sv. Lovrenca**, nato **otvoritev in blagoslov obnovljenega vaškega vodnjaka**. Organizira TD Slajka Hotavlje.

• 20. avgust: **Vzpon s kolesi na Javorč**. Vzpon šteje tudi za Pokal polanskih puklov. Organizira ŠD Sv. Urban.

• 25. avgust: **Pohod na Prestreljenik**. Odhod izpred avtobusne postaje v Gorenji vasi. Informacije in prijave pri Pavletu Čadežu na telefonski številki 04/51-07-720 ali na 030/692-155. Organizira upokojenska sekcija PD Gorenja vas.

• 28. avgust od 12. ure dalje: **Rovtarski bal** na Grebljici pod Starim vrhom. Organizira Društvo Rovtarji – smučanje po starem.

• 4. september: **Izlet presenečenja** v okviru Hotavelske grče. Organizira ŠDMH.

• 10. september od 8. do 12. ure: **Tržnica kmetijskih pridelkov in izdelkov** na vaškem trgu v Gorenji vasi. Organizira RAS.

• 11. september: **Pohod na Bogatin**. Odhod izpred avtobusne postaje v Gorenji vasi. Informacije in prijave pri Matjažu Mraku na telefonski številki 031/891-762. Organizira PD Gorenja vas.

• 15. september: **Pohod na Mrzli vrh nad Tolminom**. Odhod izpred avtobusne postaje v Gorenji vasi. Informacije in prijave pri Pavletu Čadežu na telefonski številki 04/51-07-720 ali na 030/692-155. Organizira upokojenska sekcija PD Gorenja vas.

• 18. september: **Pohod na Bricelj**. Odhod izpred avtobusne postaje v Gorenji vasi. Prijave in informacije pri Alenki Pivk na telefonski številki 070/856-385.

• 18. september: **13. vzpon z gorskimi kolesi na Blegoš**, ki šteje tudi za Pokal polanskih puklov. Organizira ŠDMH. Več na www.sdmh.si

Foto: Jana Rojc

Domača lekarna

Maline za krvave težave

Na sprehodu s Črnega kala na vrh Blegoš po grebenu levo in navzdol do Prve ravni smo imeli namen nabirati dišečo materino dušico, a se je v papirnato vrečko nabralo polno lepih listov malin – plodovi bodo zreli kasneje. Res je, precej hitreje gre nabiranje, pa ravno tako imajo zdravilne učinkovine.

Plodovi malin so žametni, zelo okusni sadeži s posebno prijetno aromo. Divje gozdne maline so ljudje jedli že v prazgodovini, gojiti pa so jih začeli veliko kasneje. Zdaj poznamo ogromno različnih sort. Vrtničarjem in gojiteljem so všeč tiste, ki so manj dovzetne za različne bolezni. Jaz jih večkrat poškopim z mlekom in koprivami, ko bom imela čas, bom pripravila tudi pelinov in presličin čaj. Pomembno je, da jih spomladi dobro pognojimo s hlevskim gnojem. Malina ima rada rahlo senco in zaščito pred vetrom. Najprimernejši čas za sajenje je september ali oktober ter zgodaj spomladi. Po poletnem obiranju lesene, že nekoliko suhe veje sproti odstranjujemo, kajti te so že obrodile in pognale bodo nove. Poškodovano vejo odrežemo čisto pri tleh. Pri ustreznem gnojenju in obrezovanju bomo jeseni lahko obirali še enkrat.

Maline so izredno bogate z vitaminom C in minerali. Vsebujejo veliko vitamina A in so naravno sredstvo za dober vid. Čaj iz malinovitih listov zavira in preprečuje krvavitve iz nosu ali dlesni. Nekaterim pogosto brez vzroka teče kri iz nosu in z vsakodnevnim pitjem čaja iz malinovitih listov si neprijetnost lahko omilijo. S čajem lahko lajšamo močne menstrualne krvavitve, ustavimo drisko, zmanjšamo živčno napetost, zdravimo revmo,

pospešujemo odvajanje vode iz telesa ter zdravimo kožne bolezni in lase.

V Ašičevi knjigi piše, da so čaj pili za preprečevanje splava, zato je priporočljiv predvsem na začetku nosečnosti. Proti močnim menstrualnim krvavitvam ga je treba piti že teden prej. Za dosego želenih učinkovin ga pijemo tri tedne, in sicer dve do tri skodelice na dan. Če pripravimo samo čaj iz malinovitih listov, nima kakšnega posebnega okusa. Kadar želimo pogostiti s čajem namesto kave ali pripraviti pijačo ob mrzlih zimskih večerih, naredimo tako mešanico, da vsaj ena od primešanih rastlin daje prijeten okus, bodisi meta, melisa, materina dušica, lipa, bezeg.

Sok malin naj bi bil dober tudi za srce, sicer pa ni treba, da je vse zaradi zdravja, lahko se malo pocrkla jemo z zelo dobrim okusom soka. Pripravimo ga tako, da maline nadevamo v sokovnik, dobimo sok, na liter soka dodamo 20 dag sladkorja, zavremo in takoj nalijemo v ogrete pasterizirane steklenice. Zavijemo jih v odejo in čez noč počasi hladimo, da potegne zamašek, in malinovec se ne bo pokvaril. Priporočam knjigo Vse ob pravem času, kjer bomo dobili pravi datum za pripravo sokov, kompotov in marmelad. Še to: super marmelado iz malin in ribeza lahko naredimo iz soka, ki smo ga naredili

na sokovnik, dodamo žilni sladkor in malo želina. Za marmelado damo v sokovnik čim več pecljev ribeza, ker vsebujejo pektin, zaradi katerega se bo marmelada hitreje na naraven način zgostila. Zaradi pektina se nam sok zgosti, zato pri kuhanju ribezovo-malinovega soka odstranimo ribezu vse peclje.

Marmeladni žele naredim iz soka zato, ker nihče v družini noče drobnih semen, ki se naberejo med zobmi, žele pa rabimo kot dodatek na puding, na sladoled, na praženec, za palačinke, rulade, dodatek k pecivu pa tudi svež kruh pod težo malinovo-ribezove marmelade v sončnih poletnih jutrih dobi okus nebeškega.

Kupljene ali nabrane maline moramo pojesti takoj ali naslednji dan, kajti zdržijo zelo kratek čas. Za torte, prelive ali nadeve jih shranimo v skrinjo.

Še recept za malinovo sladico: na pladenj naložimo bebi piškote, prelijemo jih z vročim prelivom iz stisnjenih malin, sladkorja v prahu, cimeta ali limone ter malo vode, da se piškoti dobro napojijo. Na ohlajeno dodamo trdo stepeno alpsko smetano, ob serviranju pa še sladoled pravega okusa. Ne varčujte z malinami, sladica bo čudovita – enostavno, okusno, hitro.

Jana Rojc

Izšlo je

Ženske Milene Miklavčič

Knjiga Ženske Milene Miklavčič je izšla ravno v času, ko so se vrstili različni izbori za najlepšo tako ali drugačno 'miss'. Mnoge ženske imajo ob pogledu na lepotice slab občutek, ker se zavedajo, da še zdaleč niso popolne. Milenina knjiga Ženske pa zaznamuje letošnje poletje s svojim sporočilom, da je zunanost zadnje, kar je pomembno, da smo komu všeč in da živimo zadovoljno in srečno. Avtorica ženskam sporoča, naj se znebijo občutka, da niso popolne.

Milena je navdih za knjigo dobila v pogovorih z ženskami, saj se dnevno sooča z njihovimi problemi. Pravi, da je Bog že vedel, zakaj je ustvaril žensko. Včasih je res ni lahko razumeti in ljubiti, a kljub temu bo, če znamo na pravi način zaigrati na njene občutljive strune, zazvenela z vso mehkobo, toplino, ljubeznijo in naklonjenostjo. Seveda bo kdaj pa kdaj tudi udarila po mizi, spet drugič zlezla v naročje, željna ljubezni, strasti in pravega moškega. Zdi se ji, da o ženski zdajšnjega časa ve

marsikaj, nekaj od tega pa je spleta v 52 zgodb, za vsak teden v letu eno.

Ugotavlja, da je svoje lastne želje pogosto nemogoče uskladiti s pričakovanji okolice, zato so ženske nezadovoljne, lahko tudi nesrečne. V tej knjigi jim je Milena želela prisluhniti. Razkrivajo marsikatero stisko, o kateri običajno ne govorimo na glas. Vendar so njene ženske, če so bile opeharjene, znale reševati težave z dvignjeno glavo.

Knjiga je namenjena tako ženskam kot moškim.

Ženskam zato, da v zgodbah najdejo kaj tudi zase, moškim pa zato, da ženske, pa tudi sebe bolje spoznajo. Kajti Ženske ne opisujejo nekega tujega okolja, ki ga nam radi vsiljujejo filmi in televizija ter ostali mediji, v knjigi se zrcali naše povsem realno in običajno življenje.

Za glavne junakinje je izbirala tiste ženske, ki niso preveč omahljive, upogljive, srečne, če so lahko nesrečne. Njene ženske nadejajo izhod, četudi je še tako skrit. So iskrene, so pa tudi prefrigate in zvijačne, kot pravi pisateljica.

Nekatere za dosego svojih ciljev ne izbirajo sredstev. Druge spet so podobne Cankarjevi Francki, zato nas s svojo pretirano ponižnostjo prej razjesejo, kot da bi v nas prebudile usmilenje. Ženske v Ženskah so polnokrvne in zelo življenjske.

Knjiga opisuje ženske od starejše do najmlajše generacije. Milena pravi, da se starejše dajo izkoriščati in bolj trpijo. Mlajše so bolj samostojne, drugače znajo razpolagati s časom, ne zanemarjajo se – niti duhovno, niti telesno, vse naštetu pa kdaj pa kdaj vodi tudi do medpartnerskih konfliktov, kajti moški sodobno žensko težje dohaja, navsezadnje so jih matere vzgajale dokaj tradicionalno. V knjigi je našla mesto tudi sodobna ženska, ki ima v rokah moč odločanja, denar in samozavest in zna biti nevarna v svoji nepopustljivosti.

Ženska Milene Miklavčič je željna erotike. S tem ne misli na posteljne aktivnosti, predigra se prične že zarana, in to s prijaznostjo, pozornostjo in toplino, ki jo namenjamo drug drugemu. In tega ženskam manjka, zato ta želja sproži marsikateri skok čez plot. A ženska pride večkrat z dežja pod kap, saj so si moški, ki so na voljo izven domačih sten, zelo podobni.

Knjiga ni priročnik, je pa zrcalo, v katerega bi se spodobilo pogledati, kajti v zgodbah bomo lahko našli delček sebe. Če pa to ne, pa nas bodo zgodbe nagovorile in spodbudile, da vzamemo življenje v svoje roke. Kupiti jo je mogoče v Petrolovih trgovinah, v Nami v Škofji Loki, z veseljem pa vam jo pisateljica pošlje ali prinese, če jo pokličete na tel: 064/11-04-66 ali pišete na jutri2052@gmail.com.

T. Š.

ZAHVALA

Filipič Danijel
(17. 7. 1940–22. 6. 2011)

Ob izgubi dragega moža se želim zahvaliti vsem, ki ste mi ob njegovi prerani smrti stali ob strani in mi pomagali v težkih trenutkih.

Zahvaljujem se sosedom, Danetovim sodelavcem, gospe Emi, pogrebem, pevcem, gasilcem iz Lučin in sosednjih društev, darovalcem sveč in posebej župniku Jožetu Kovačiču za lepo opravljeno pogrebno slovesnost.

Najlepša hvala.

Žena Ivanka in sestra Lojzka

Med gorami med najboljšimi šolskimi glasili

V začetku maja 2011 je na Osnovni šoli Ivana Tavčarja izšlo šolsko glasilo Med gorami s podnaslovom Zbornik ob 40-letnici Športnega društva Blegoš (1971–2011).

Zavod za šport RS Planica (Šport otrok in mladine) je razpisal nagradni razpis za najboljšo spletno stran, najboljšo športno fotografijo in najboljšo šolsko glasilo s športno vsebino.

Naše glasilo je delilo četrto do peto mesto in na ministrstvu za šolstvo prejelo priznanje, šoli pa so poklonili še optični čitalnik. Priredili so prijeten kulturni program, na katerem so nastopile flavtistke škofjeloške glasbene šole, odprli so fotografsko razstavo z enkratnimi posnetki s športnih tekmovanj, katerih avtor je

priznani športni fotograf Niko Slana, nazadnje je sledila še pogostitev.

Glasilo na temo športa je s 140 stranmi, 150 fotografijami in ilustracijami kar obširno, saj je v njem sodelovalo več kot dvesto učencev od prvega do devetega razreda pod mentorstvom številnih učiteljev na centralni in obeh podružničnih šolah. Nastala je prava epopeja športu in zdravemu življenju, kar je potrdilo, da smo šola, ki jo preveč zavezanost športu in uspehi v različnih športnih disciplinah. V preteklih letih je naša šola že nekajkrat prejela priznanje, ki ga podeljujejo najbolj športnim šolam v Sloveniji.

Vsebinsko časopisa je ravnatelj Izidor Selak opisal v uvodniku: »Pri pripravi časopisa so sode-

lovali skoraj vsi učenci šole. Po dogovoru z mentorico in urednico gospo Nino Dolenc so učenci intervjuvali športnike, ki so povezani z našo šolo kot učenci, učitelji, trenerji in starši, predstavili posamezne športe, pisali pesmi o športu, risali ilustracije, fotografirali športne dogodke, pisali uganke, križanke, doživljajske spise in mnenja o športu. Izvedli smo anketo o športu in jo analizirali. V časopisu zasledimo tudi izbor najboljših spisov z naslovom Zdrav duh v zdravem telesu. Pomemben del vsebine sta izvleček iz kronike športnega društva in zbrani rezultati učencev naše šole z različnih športnih tekmovanj od šolskega leta 2001/02 do marca 2011.«

Nina Dolenc

Kotiček za starše

Tudi med počitnicami naj bodo otroci zaposleni

Prišle so poletne počitnice, na katere je težko čakala večina otrok. Počitnice so za otroke čas brezskrbnosti, veselja, novih dogodivščin, za starše pa lahko pomenijo zagato ter občutke strahu in negotovosti.

Večina zaposlenih staršev med poletnimi počitnicami lahko izkoristi samo teden ali dva dopusta. Nekateri starši za otroke v prvem in drugem razredu lahko zaprosijo za varstvo v vrtcu, starejši otroci so prepuščeni sebi in praznemu stanovanju. Starši so pogosto v dvomih, saj ne vedo, kako bi otrokom organizirali ta čas, da se jim ne bi pripetila nezgoda ali jih doletela neprijetna izkušnja, da ne bi povzročili nepotrebnih škod v stanovanju ali sebi.

Precej otrok preživlja proste počitniške dneve na dvorišču pred blokom ali hišo. Taki otroci se vsak dan naučijo precej novega, saj so ves čas v stiku z vrstniki, vendar so tudi izpostavljeni marsikateri nevarnosti. Če imamo smolo, da moramo biti večji del poletja v službi, je priporočljivo, da se vsak dan sproti pogovarjamo o dogodivščinah, ki jih je doživel otrok. Če jih bomo poslušali vsak dan, se bodo na tak način komuniciranja privadili in nam vse povedali. Tako smo na tekočem in imamo vsaj delni nadzor nad dogajanjem. Z otrokom se lahko tudi dogovorimo, da ga ob določenih urah pokličemo in tako spremljamo potek njegovega dopoldneva.

Poprosimo najbližjega ali najpriročajšega sosedo, da malce pogleda na našega otroka, a zavedajmo se, da tako samostojen otrok naj še ne bi bil pred vstopom v peti razred. Prej varstvo in nadzor nujno rabi, vsaj na nekaj ur. Vemo pa, da se otroci med seboj zelo razlikujejo, nekateri so odgovorni že zelo zgodaj, nekateri pa še ob zaključku šolanja ne. Otroci in starši morajo oblikovati pravila, ki jih bo otrok upošteval v času, ko bo sam. Dogovorimo se na primer, kako daleč od doma sme iti peš ali s kolesom, rolerji, ali sme obiskovati prijatelje na domu in ali sme voditi prijatelje domov, koliko časa lahko gleda televizijo in igra računalniške

igre in podobno. Seveda se moramo zavedati, da je treba nekatere omejitve, ki so veljale med šolskim letom, med poletjem opustiti ali vsaj omehčati, da se otrok ne bo počutil preveč nadzorovanega.

Tudi z mislijo na črke in številke

Otroku, ki je med počitnicami veliko sam doma, lahko določimo nekaj zaposlitev, ki jih sicer ne opravlja. Biti morajo primerne njegovi starosti in zrelosti. Lahko nakupi sestavine za kosilo, obere maline in ribez, pomaga pri kmečkih opravilih, poskrbi za perilo, pospravi plevel na parkirišču in okrog hiše, pospravi garažo, poišče pare nogavic in jih zloži v ustrezne predale, zloži posodo in očisti police, uredi kopalnico, postelje vse postelje in podobno.

Za otoka je velika dogodivščina, če lahko prespi kje drugje. Še posebej veselo je, če je to pri bratrance ali sestrični, ki je približno njegovih let. Preden zvečer zaspita, se lahko v postelji pogovarjata in čez dan počneta vse mogoče, za kar sicer ne bi imela priložnosti. Otroci radi preživljajo

počitnice pri babici in dedku, ker imajo stari starši običajno več časa in se lahko z otroki igrajo, hodijo na dolge sprehode, pogovarjajo, ustvarjajo, jim berejo pravljice in pripovedujejo o starih časih. Zadnje čase so na voljo tudi številni poletni tabori, ustvarjalni, jezikovni, taborniški, jahalni, planinski, pevski in plesni. Na taboru se otrok nauči samostojnosti in odgovornosti, navezuje nova prijateljstva in obenem kakovostno preživlja prosti čas. Tudi centri šolskih in obšolskih dejavnosti vsako leto razpisujejo prosta mesta za preživljanje počitniških dni, kjer otrokom res ni dolgčas.

Otroci se hitro privadijo na počitniški ritem, zato hitro pozabijo na črke in številke. Da pa med počitnicami ne bi povsem pozabili, kako so obrnjene črke, jim predlagamo, da vsak dan napišejo, kaj se jim je zgodilo, narišejo, prilepijo sliko, razglednico, a za to je potrebno biti vesten in po mnogih letih se obrestuje, zato ne obupajmo pri spodbujanju. Zanimivo je brati zapisane spomine. Na kakšnem skupnem pohodu poskusimo še kaj izračunati, da poštevanka, seštevanje ter odštevanje ne gredo v pozabo.

Vsaka stvar je enkrat prvič in prej ali slej se zgodi tudi nam: naš otrok gre na počitnice brez nas. To pomeni, da gre nekam, kjer ne bo nikogar, ki bi ga poznal, nobene babice ali strica, ampak le ljudje, ki jih morda poznamo samo na videz. Takrat morajo biti še posebno pozorni starši otrok, ki imajo zdravstvene ali druge težave.

Otroka pošljemo od doma, le če se je on strinjal in si samostojnih počitnic želel. No, otrok pri trinajstih ni potrebno siliti in si hitro najdejo prijatelje in njihove starše, s katerimi lahko preživijo nekaj lepih dni. Težko je otroku pri osmih letih, ko starši nimajo varstva in želijo, da gre na tabor in je z nečim zaposlen in varovan, a si otrok tega ne želi. Premislimo, preden ga pošljemo. Iz lastnih izkušenj povem, da so bile počitnice mojih otrok najlepše pri babici in dedku, zame in za otroke. Če sva jih dala v tabor neznanim ljudem, naju je vedno malce skrbelo. Zavedajmo pa se, da se otroci najbolj počutijo doma, kjer si oče in mama vzameta čas zanje in skupaj pospravljajo, se igrajo, pogovarjajo, berejo, kuhajo, jejo, ustvarjajo, imajo čas za šport ...

Jana Rojc

Zelena zastava na matični in obeh podružničnih šolah

Program Ekošola se je v petnajstih letih, odkar so ga vzpostavili tudi v Sloveniji, razvil v enega najbolj prepoznanih programov na področju okoljske vzgoje, kar ustanovam nalaga veliko odgovornost, da razvijajo kakovostne vsebine in projekte okoljske vzgoje, izobraževanja in ozaveščanja. Po uspešni izvedbi sedmih korakov šola pridobi zeleno zastavo kot potrditev okoljskih prizadevanj in delovanja ter jo v naslednjih letih s svojimi aktivnostmi še potrjujejo.

V tem šolskem letu je šola Ivana Tavčarja, skupaj z obema podružnicama, drugo leto sodelovala v projektu Ekošola kot način življenja. Vanj so vključeni vsi učenci, zaposleni, starši in lokalna skupnost. Letos je bilo treba sodelovati v treh tematskih sklopih, in sicer energija, odpadki, voda.

V okviru tematskega sklopa Odpadki smo sestavili načrt ravnanja z odpadki na osnovni šoli. Skrbniki ekološkega otoka so med šolskim letom spremljali urejenost ekološkega otoka na osnovni šoli. V okviru Ekopaketa so učenci razredne stopnje sodelovali na nagradnem natečaju. Za uspešno

izveden projekt Energija je bilo potrebno izpeljati tri predpisane aktivnosti. Energetski detektivji so skrbeli, da je bilo med odmorom za šolsko malico v učilnicah prižganih samo polovica luči. Učenci petih razredov so izvedli anketo o porabi energije in odnosu do varčevanja z energijo. Vsi učenci so izdelovali nalepke in slogane na temo varčevanja z energijo. V okviru tematskega sklopa Voda so učenci opazovali mokrišče Mihevk. V ekološki dnevnik so mesečno zapisovali svoja opažanja. Izdelovali so oznake, ki opozarjajo na zapiranje vode. Vodni detektivji so v razredih opozarjali na varčno ravnanje z vodo.

Učenci izdelali male čistilne naprave

Aprila so v okviru projekta LEADER »Male komunalne čistilne naprave« na podružničnih šolah Javorje, Lučine in Sovodnji potekale delavnice na temo varstva voda, ki jih je izvajal biolog Sergej Vrhovec, član strokovne ekipe, ki deluje v okviru projekta.

Na delavnicah so učenci in učenke izdelali model rastlinske čistilne naprave. Tako so spoznali sestavo rastlinske čistilne naprave in njeno delovanje ter spoznali, da so rastlinske čistilne naprave preproste tehnologije, ki delujejo po principih naravnih procesov, ki omogočajo čiščenje odpadnih voda.

Najprej so pripravili rastline – njihove korenine so očistili odvečne prsti. Za izdelavo modela rastlinske naprave smo izbrali rastline, ki imajo rade vlago. Nato so pripravili gredo, v katero so po stopnjah nasuli material (pesek) različne

zrnatosti (na dnu najbolj grobega, na vrhu najbolj finega). Z njim so obsuli rastline. Na koncu so napravo preizkusili.

Rastline in njihovo delovanje so učenci in učenke do konca šolskega leta natančno opazovali in model rastlinske čistilne naprave tudi vzdrževali.

RAS

Poleg predpisanih tematskih sklopov so bili obvezni del letnega delovnega načrta ekošole tudi dodatni projekti, in sicer Eko branje za eko življenje, Ekokviz in likovni natečaj Prednovoletni čas. V projektu Eko branje za eko življenje je sodelovalo 283 učencev razredne in predmetne stopnje. Ekokviza preko računalnika so se starejši učenci letos udeležili prvič.

Izpeljane so bile še naslednje dejavnosti: ekodan, zbiralna akcija papirja s petnajstimi tonami odpadnega papirja ter zbiranje izrabljenih tonerjev in kartuš v humanitarne namene.

Tudi na obeh podružničnih šolah so bili v podobne aktivnosti najpogosteje vključeni vsi učenci od 1. do 5. razreda, nekatere dejavnosti pa so izvedli učenci posameznih razredov.

Na Sovodnju smo se lotili tudi teme Mi in naša preteklost ter v povezavi z nalogo za turistični festival oblikovali kviz igro s kocko. Doživite naš kraj še malo drugače. Za temo Revščina smo medse povabili župnika Janeza Meseca, ki je več kot desetletje preživel na Madagaskarju. V potopisnem predavanju smo spoznavali preprostost življenja in bivanja tamkajšnjih ljudi, predvsem otrok – učencev. Do konca šolskega leta smo se odrekli določenim priboljškom, denar pa namenili v dobrodelne namene za učence z Madagaskarja. Župnik bo avgusta ob vrnitvi na Madagaskar z zbranim denarjem tam kupil šolske potrebščine, ki so mnogo cenejše kot pri nas. Za učence iz vasi na Madagaskarju smo sestavili in priložili pismo ter našo skupno fotografijo. Ekodan pa je bil dan gibanja in druženja na pohodu treh generacij ob delu rapalske meje od Sovodnja do mejnika številka 38 na vrhu Javorjevega Dola.

Oktober bo na šolah že plapolala zelena zastava ekošole, a za njeno trajnost bo pridobljenemu in uporabljanemu znanju potrebno dodajati še nove eko veščine, stare pa utrjevati.

Kati Mezek, Milka Burnik

Slovo učencev devetih razredov

Sedemdeset letošnjih devetošolcev se je junija vneto pripravljalo na slovo od osnovnošolskih klopi. Pripravili so sproščen in zabaven program, iz katerega smo lahko razbrali tudi nostalgijo po minulih skupnih letih. S plesom in video posnetki so se pokazali pred številnim občinstvom v šolski avli. Na valeti so učenci poleg spričeval prejeli tudi lepo število bronastih, srebrnih, zlatih priznanj in knjižnih daril, ki so si jih prislužili z pridnim delom skozi celo leto. Učitelji bodo letošnjo generacijo 9. a, b in c oddelka ohranili v spominu kot uspešno generacijo na različnih področjih znanja in športa.

Najuspešnejše učence iz te generacije, skupaj še s poljanskimi, je župan povabil na izlet v Snovik, kjer so preživeli nekaj prijetnih kopalnih uric.

Milka Burnik

Najuspešnejši devetošolci OŠ Ivana Tavčarja Gorenja vas in OŠ Poljane na županovem izletu.

Zaključek pouka v luči obletnice slovenske samostojnosti

Šolsko leto smo poljanski šolarji in učitelji zaključili s praznovanjem skupaj z našo Slovenijo, ki je vstopila v drugo desetletje svoje svobodne mladosti. Predvsem na likovnem področju smo prejeli nagrade, za katere sta zaslužni mentorici Mihaela Žakelj Ogrin in Nina Trček, s svetom smo sodelovali v mednarodnem merilu, Javorci pa so na krilih domišljije odpotovali v Grčijo. Vsi skupaj pa smo se v zadnjih izdihljajih šolskega optimizma borili za lepe zaključne ocene.

Zadnji šolski mesec smo pričeli z obiskom Chrisa Wursta, ki je kot vodja oddelka za stike z javnostjo zaposlen na veleposlaništvu Združenih držav Amerike v Ljubljani. Učencem je predstavil življenje v rodni Minnesoti, svojo poklicno pot od učitelja do diplomata, potovanja ter svoje diplomatske službe po vsem svetu. Osredotočil se je tudi na razlike med življenjem v ZDA in v Sloveniji ter povedal, da ga Slovenija najbolj navdušuje s svojo raznolikostjo, neprecenljivo pa se mu zdi tudi to, da se on in njegova družina v Ljubljani počutijo varno. Ogledal si je notranjost poljanske šole, ki ga je kot ljubitelja kulture in umetnosti zelo navdušila. Dolgo se je zadržal ob znameniti Šubičevi freski, ob portretih naših slavnih rojakov ter globusu Maje Šubic in z zanimanjem poslušal vse o Ivanu Tavčarju in njegovih delih.

Učenci 3. ravni angleščine v 9. razredu so pod mentorstvom Bernarde Pintar zaključili projekt Global Teenager Project Learning Circles, s katerim so začeli konec februarja. Šlo je za učne kroge, prek katerih so skupaj s še trinajstimi šolami iz različnih držav Evrope, Afrike in Azije raziskovali vse o hrani, ki jo jemo, o njenem izvoru, o zdravi in škodljivi hrani, prehranjevalnih navadah, o tipičnih in o najbolj priljubljenih jedeh najstnikov. Drugačen način pouka angleščine je bil učencem všeč, veliko so se naučili in se tudi zabavali. Ob zaključku projekta so oblikovali obsežno publikacijo, ki jo lahko najdete tudi na angleškem spletniku v okviru spletne strani OŠ Poljane.

Učenci osmih razredov so se odpravili v šolo v naravi na Vojsko. Tam so hodili na pohode, imeli orientacijski tek, streljali z lokom, plezali, raziskovali potok in živali, preučevali vreme in lišaje. Ob večerih so uživali v raznih dejavnostih, kot so socialne in zabavne igre, spoznavanje idrijske čipke, kviz, zadnji večer pa so si popestrili tudi s plesom. Sami so naredili odlične idrijske žlikrofe.

Planinci 1. in 2. skupine so se odpeljali na zaključni izlet planinskega krožka v dolino Vrat in k slapu Peričnik. Ogledali so si alpsko domačijo z bogato zbirko kmečkega orodja, pripomočkov ter pohištva in si ob koncu izleta na Bledu privoščili hladno sladko osvežitev.

Od nas so se na valeti poslovili devetošolci. Občudovali smo jih lahko v plesu v parih, pripravili pa so tudi zanimiv program, skozi katerega so iskali ključ za predajo generaciji osmošolcev. Na valeti je ravnateljica Metka Debeljak podelila priznanja in pohvale najuspešnejšim

učencem. Iz rok Helene Kržišnik, ki je prisostvovala prireditvi v imenu župana, pa je sedem devetošolcev prejelo nagrado in pohvalo za odličnost. Čestitamo Renati Dolenec, Gregu Stanoniku, Tini Ažbe, Mariji Dolenc, Tanji Buh, Veroniki Derlink, Marku Stanoniku. Za najboljšega športnika šole je bil izbran Miran Kos, naslov športnice šole pa si je prislužila Marija Primožič. Sredi junija so se odpravili v zaslužno šolo v naravi na Roglo.

V šolski telovadnici smo si ogledali predstavo Kecek v izvedbi gledališnikov OŠ Ivana Tavčarja Gorenja vas. Navdušili so nas tako igralci kot postavitev scene, najbolj opazna pa je bila najbolj tiha stranska igralka – Pehlina podgana. Vsem igralcem se zahvaljujemo za polepšano predpočitniško urico in jim skupaj z mentorico čestitamo za trud pri pripravi predstave.

Učenci prve triade so ob pomoči učiteljev šole rolanja Lucky Luke pridobivali ali utrjevali znanje rolanja. S čelado na glavi, ščitniki na kolenih in rokah so se na malih kolesčkih celo dopoldne zabavali v duhu športa.

Pri likovnem snovanju so učenci naše šole sodelovali na natečaju Al' je kaj trden ta vaš most – Barvitost Bele Krajine. Za grafiko je med vsemi poslanimi izdelki učenka Tjaša Zeko osvojila 1. mesto, Anja Stanonik pa 2. mesto. Ustvarjali sta pod mentorstvom Mihaele Žakelj Ogrin in Nine Trček. Nagrade na likovnem natečaju Zala, ki ga je razpisala Gimnazija Celje center, so prejele Katja Stanonik, Tina Ažbe in Marija Dolenc. Ustvarjale so grafike, ki so jih povezale z barvnimi linijami. V izdelke so vpletle značilnosti Slovenije skozi oči živalstva, rastlinstva, kulture in arhitekture.

Zadnji predpočitniški vikend so javorski šolarji preživeli kar v šoli. Pižama žur, ki je trajal od petkovnega popoldneva do sobotnega dopoldneva, so odprli s povratno prijateljsko nogometno tekmo s poljanskimi petošolci. Rezultat tekme, ki ji je sodil nogometni sodnik Urban Bohinc, je bil pod budnim očesom trenerjev Janeza Poljanška in Janeza Titana, ena proti nič v korist Poljancev. Po tekmi so otroci preizkusili svoje znanje plesa pod vodstvom Petre Slabe, nato pa nadaljevali z astronomskim večerom, ki sta ga pripravila Simona Kovačič in Klemen Veber. Rajanje v pižamah je vodila Vesna Šinkovec. Sobotno jutro smo začeli s pogovorom o Madagaskarju, ki nam ga je predstavil laiški misijonar Tomaž Oblak s soprogo, nato pa smo se peš odpravili v Četeno Ravan. Na kmetiji Pr' Ožbet smo si pod strokovnim

Zaključek pouka v Javorjah

vodstvom Lada Dolenca, starešine LD Poljane, ogledali gostujočo razstavo divjih živali, ki sicer prebivajo v podblegoškem okolju.

Šolsko leto je PŠ Javorje zaključila v stilu stare Grčije. Učenci so se predstavili s kratkim kulturnim programom v stilu Grčije in počitnic, ki je vseboval tudi drobce okrogle obletnice slovenske samostojnosti. Na prireditvi je ravnateljica Metka Debeljak podelila priznanja najbolj uspešnim učencem, od javorske šole pa se je poslovila generacija dvanajstih petošolcev. Prireditev so zaključili z grško zakusko.

Učenci matične šole so z mentorji pripravili zaključno prireditev. Pred polno dvorano so nas z dialogi, pesmijo in plesom popeljali skozi slovensko zgodovino, prepleteno z domoljubjem, poudarjeno ljubeznijo do lepote naše dežele ter do jezika, ki določa narod in narodno zavest, popeljali šestošolci, harmonikar Peter Debeljak, pevci OPZ in MPZ in plesalke obeh plesnih skupin pod vodstvom Petre Slabe. Po kulturnem programu je zbrane nagovorila ravnateljica Metka Debeljak ter najuspešnejšim učencem podelila priznanja. Prireditev je zasnovala Bernarda Pintar.

S Slovenijo smo praznovali tudi na krajevni prireditvi ob dnevu državnosti, ki jo je z deklaracijo pesmi Valentina Vodnika Dramilo sooblikovala osmošolka Meta Gantar.

Mateja Tušek

Graditeljice milijonskih mest

V gozdovih Zale, Blegoša in še kje lahko občudujemo številna mravljišča gozdnih mravelj. Vsako mravljišče je nekakšno mesto. Čeprav so mravlje majhne, jih lahko na mravljišču slišimo. Če jih pogledamo od blizu, vidimo, da so neverjetno močne, saj lahko nosijo breme, ki je veliko težje od njih.

Mravljišča najdemo skoraj povsod. Največkrat so v tleh, pod kamni ali podrtim drevjem. Gozdne mravlje gradijo mravljišča iz iglic in drugih odmrlih rastlinskih delov. Mravlje, ki imajo mravljišča v tleh, premaknejo ogromne količine zemlje in imajo podobno vlogo kot deževniki. Faraonske mravlje pa so se prilagodile na bivanje v stavbah in so lahko prava nadloga.

Večina mravelj lahko piči

Mravlje živijo v številčnih skupnostih, ki lahko štejejo tudi več milijonov osebkov. Ravno to je glavni razlog za njihovo veliko uspešnost. Novo mravljišče nastane tako, da si matica po parjenju poišče primerno mesto in začne odlagati jajčeca. Iz njih se razvijejo ličinke, ki jih mora sama hraniti. Te se potem zabubijo in čez čas se razvije prva generacija delavk (neplodnih samic). Matica se potem posveti samo še odlaganju jajčec, za vse ostalo pa poskrbijo delavke.

Razvijejo se nove in nove delavke, ki skrbijo za zarod, širijo svoje mravljišče, nabirajo hrano v okolici in branijo mravljišče pred vsiljivci. Večina mravelj ima želo in nas lahko piči, tiste vrste brez žela pa se pred vsiljivci branijo tako, da jih poškrbijo z mravljično kislino. Čez čas se razvijejo samci in nove matice. Oboji imajo krila, vendar si jih matice po parjenju odstranijo. Samci po parjenju poginejo, mlade matice pa ustanovijo novo mravljišče ali pa se pridružijo že kakšnemu obstoječemu.

Najbrž si ni težko predstavljati, da je za tako skupnost ključnega pomena učinkovito sporazumevanje. Večinoma se sporazumevajo z vonjavami, ki jih izločajo z žlezam, ki jih imajo na telesu.

Uravnavajo število škodljivcev

V Sloveniji je bilo najdenih preko 130 vrst mravelj. Prehransko so mravlje zelo raznolike. Nekatere so plenilci in s tem uravnavajo

Mravlje so zelo pomemben del gozda. Varujmo jih.

število žuželk, tudi škodljivcev. Nekatere izkoriščajo rastlinsko hrano. Določene vrste celo živijo v sožitju z listnimi ušmi in kaparji. Listne uši sesajo rastlinske sokove in izločajo odvečno tekočino z veliko sladkorja, to pa potem polijejo mravlje. V zameno jih mravlje varujejo pred plenilci.

Gozdne mravlje so koristne tudi čebelarjem. Ker skrbijo za uši in kaparje, se ti lahko tako namnožijo, da izgubijo nadzor nad njimi in do sladkih izločkov (mane) lahko pridejo tudi čebele. Tako nastane gozdni med. Mravlje pa so tudi pomemben vir hrane za mladiče divjega petelina in žolne. Zato poskrbimo, da pri delu v gozdu ne poškodujemo mravljišč in jih ne založimo z vejami.

Danilo Bevk

ŠD Gamsi Laze

Derbi med Jesenicami in Olimpijo tokrat na travi

Hokejsko-nogometni žur, kakor so poimenovali prireditve, ki jo je prvič priredilo ŠD Gamsi Laze, je obiskalo okoli 250 ljudi. Največ pozornosti so bili deležni igralci HK Tilia Olimpija in HK Acroni Jesenice, ki so jih člani ŠD Gamsi Laze povabili na prijateljsko tekmo v nogometu.

Za prav posebno presenečenje so poskrbeli navijači obeh hokejskih klubov in obiskovalci, ki so jih z zastavami v rokah pričakali pred prizoriščem in na njem. Člani društva so v ta namen izdelali lično tribuno na igrišču, od koder so lahko navijači in obiskovalci spremljali tekmo. Pred pričetkom tekme sta vse zbrane nagovorila tudi župan Milan Čadež in predsednik ŠD Gamsi Laze Zlatko Ribič.

V nogometnem troboju so z lahkoto zmagali člani domačega športnega društva, drugo mesto

so si priigrali hokejisti Olimpije, tretje pa Acroni Jesenice. V tekmi nogometa med nasprotnikoma na ledu pa so po streljanju kazenskih strelav zmagali ljubljancani, ki so si z zmago prislužili tudi slastno nagrado. To je bila torta z logotipom ŠD Gamsi Laze, ki jo naredila domačinka Majda Košir.

Plesale so članice plesne skupine Step, ansambel iz Naklega je poskrbel za narodnozabavno glasbo, vsi zbrani pa so lahko svojo srečo preverili na srečelovu in v nagradnih igrah. Nihče pa ni ostal žejen in lačen.

Nad zvrstjo prireditve so bili navdušeni tudi člani obeh hokejskih klubov, ki so med drugim izrazili željo, da bi postala tradicionalna, saj se velika nasprotnika in konkurenta na ledu do zdaj še nista pomerila tako kot na Lazah.

Pred tekmo sta se v turnirju mlajših dečkov v nogometu pomerili ekipi iz Hotavlj in Lučin. Hotavlje so z rezultatom 2:1 zmagale, obe ekipi pa sta prejeli pokal.

Po končanem 'žuru' je sledil še mednarodni turnir v nogometu in balinanju. Turnirja v nogometu se je udeležilo šest ekip, naslov zmagovalca pa je ubranilo ŠD Gamsi. Zmagovalno dvojico v turnirju balinanja, tekmovalo je 24 ekip, sta sestavljala David Vodopivec in Vojko Reven.

Lidija Razložnik

Foto: Monika Ribič

17 ur miganja in druženja v Gorenji vasi

»Več takih dogodkov bi moralo biti na Dolini« se je govorilo, potem ko so prvo julijsko soboto tekmovalci in gledalci preplavili športna igrišča pred in v OŠ Ivana Tavčarja v Gorenji vasi.

Kako tudi ne, zavzeti organizatorji so letos naredili pravo športno veselico tako v tekmovalnem kot zabavnem pogledu. V športne boje se je podalo čez 400 tekmovalcev, zgodili so se turnirji v nogometu, floorballu, košarki ter tenisu. Na svoj račun pa so letos prišli tudi obiskovalci – zanje so pripravili hojo po gurni ter voden spust s kolesom oziroma downhill z Javorča.

Tekmovalo je 16 ekip

Največji turnir se je odvil na nogometnem igrišču, ki so ga člani društva tudi malce obnovili in tako pripravili lepo kuliso za kar 16 ekip malega nogometa in seveda njihove navijače. »Malo amaterskih turnirjev se igra na takem nivoju, kot je bil tokrat, zasluga gre predvsem dejstvu, da so v Gorenji vasi brcale ekipe od Kranja pa vse tja do Mosta na Soči, kar seveda podžge vse nastopajoče,« je povedal Alen Markovič, vodja nogometne sekcije Mladinske in organizator turnirja v malem nogometu, in dodal, da se nogomet počasi, a vztrajno vrača na dolino: »Največje presenečenje so bili zagotovo

Sedmica team, mladi, perspektivni fantje iz Gorenje vasi, o katerih bomo gotovo še slišali.« Sicer pa je bil zmagovalec turnirja znan šele okrog druge ure ponoči, ko je v velikem finalu moštvo Kolibri premagalo Team Kozovc, tretje mesto pa so osvojile Krive noge.

Tudi na drugih prizoriščih so potekali hudi boji, enega lepših vtisov pa je pustila floorball ekipa Zverine, sestavljena pretežno iz predstavnic ženskega spola.

Omenimo še epski finale v tenisu, kjer je domačin Branko Tušek ubranil gorenjevaško čast in na koncu slavil pred odličnim Sašom Nicolettijem iz Žirov.

Vip tekma Vzhod : Zahod

Po celem dnevu športnih aktivnosti je bil večer rezerviran za smeh in zabavo. Tako so profesionalce ob osmi uri zvečer na floorball igrišču zamenjali direktorji in vodje poslovnih subjektov občine Gorenja vas - Poljane. Razdeljeni na ekipe Vzhoda in Zahoda so se udarili v tako imenovani VIP-tekmi.

Kakšen kilogram viška ter simpatična neuigranost so bili pravi recept za smeh ter odlično razpoloženje obiskovalcev, ki so lahko uživali še ob ohlajeni pijači in mastnem odojku. Kot se je izkazalo, se je med 'vipovce' vseeno prikradel en profesionallec. To je bil kar naš župan, ki je z ekipo Vzhoda premagal vedno napredni Zahod.

»Drugo leto bomo mi tudi natrenirali, boste videli,« je po tekmi v šali letelo s strani Zahoda. Dobro ogreto občinstvo so nato poživil še mladi rokerji iz Lučin z zanimivim imenom Krepn bend, za njimi pa je še domači DJ Fifteen finger freak, ki je dogodek tudi uspešno pripeljal h koncu.

Zakaj dan športa?

»Včasih smo bolj žurali, zdaj pa bolj športamo,« je na vprašanje, kako so prišli do ideje za Dan športa in zabave z značilnim nasmehom odgovoril predsednik Kluba Mladinska Beno Brenc. »Samo entuziazem in prostovoljno delo sta omogočila takšen dogodek, je pa fajn ker so bili ljudje zadovoljni,« je še dodal.

Domen Šubic

Kolesarski vzpon na Javorč

ŠD Sv. Urban 20. avgusta prireja 8. kolesarski vzpon na Javorč, ki šteje tudi za Pokal polanskih puklov. Štart bo ob 10. uri na parkirišču pred Obrtno cono Todraž, prijave pa bo organizator sprejemal na štartnem prostoru na dan prireditve. Proga je dolga deset kilometrov, od katerih prvih 2,6 kilometra poteka v zaprti vožnji. Cilj je pri lovski koči na Javorču. Tekmovanje bo v vsakem vremenu.

T. D.

Aerobičarke so zakon

Aerobika postaja iz leta v leto tudi v Gorenji vasi vse bolj obiskana in priljubljena. Deluje pod okriljem ŠD Partizan, vadba pa poteka ob ponedeljkih in sredah ob 19. uri. Letos je bilo članic skupaj z badmintonom kar 90.

Sezono aerobike, ki traja od oktobra do aprila, smo letos zaključile z obiskom Starega vrha. Polne dobre volje smo dogodek izkoristile za prijetno druženje in sproščen klepet, ki ga ni nikoli preveč.

Vesela in hkrati ponosna sem na toliko pozitivnih in zagnanih žensk, ki tudi mene vsakič znova napolnijo z energijo. Letos sem si vaditeljsko mesto delila tudi z Majo Milnar in Tejo Gaube.

Ker je vadba namenjena praktično vsem, se jeseni veselim snidenja z že znanimi pa tudi z novimi članicami.

Špela Knafeļ Borovič

Članice aerobike in badminton na zaključku na Starem vrhu.

Foto meseca

V naš elektronski predal podblegaske.novice@gmail.com sta julija prispeli dve pošti s fotografijami za fotografijo meseca.

Janja Andreuzzi iz Žirovskega Vrha Sv. Urbana je ob fotografijo napisala: »Naš mali Nejc in njegov muc Reksi se odpravljata s traktorjem na potep.«

Vito Debeljak pa je v objektiv ujel skupino nosečnic in sliki pripisal: »Še en dokaz, da imamo Poljanci svetlo prihodnost.«

Fotografije, posnete julija in avgusta pričakujemo do 2. septembra na prej navedeni naslov. M. B.

V Polycom Škofja Loka d. o. o. nudimo storitve predelave plastičnih mas in izdelave zahtevnih orodij za brizganje.

V podjetju zaposlimo več delavcev na delovnem mestu:

OPERATER PLASTIKARNE

Delo bo obsegalo dela vezana na posluževanje strojev za brizganje plastike, zagotavljanje nemotenega obratovanja le-teh, procesno kontrolo in pakiranje.

Pričakujemo:

- IV. stopnjo izobrazbe tehnične smeri
- Vsaj 2 leti delovnih izkušenj na podobnih delih
- Obvladovanje upravljanja strojev za brizganje plastike
- Sposobnost za timsko delo, samoiniciativnost, natančnost, odgovornost in inovativnost

Nudimo:

- III izmensko delo, polni delovni čas
- Stimulativno plačilo za opravljeno delo
- Urejeno delovno okolje
- Strokovno izpopolnjevanje
- Interno šolanje s področja brizganja plastike

Zaposlene aktivno vključujemo v razvoj in rast podjetja, kar pomeni, da spodbujamo njihovo ustvarjalnost in jih spodbujamo k snovanju novih idej.

Vaše prijave pričakujemo v roku 14 dni po objavi na naslov: POLYCOM Škofja Loka d.o.o., Poljane nad Škofjo Loko 76, 4223 Poljane nad Škofjo Loko ali po e-pošti: barbka.rupar@polycom.si.

AVTO LUŠINA d.o.o.
Gostče 8, 4220 Škofja Loka
Tel: 04/50 22 000
E-mail: prodaja@avto-lusina.si

POOBLAŠČENI PRODAJALEC
IN SERVISER VOZIL

Suzuki Swift

Vozilo na zalogi - dobava takoj!

Povprečna poraba goriva: 4,4-5,8 l/100 km; emisije CO₂: 115-129 g/km
Povprečna poraba goriva je odvisna od vrste in modela vozila.

Poletje je tu!

- ☀️ nudimo vam servis klimatske naprave z dezinfekcijo
- ☀️ 15% popust na dodatno opremo za vozila Hyundai in Suzuki

Naša ponudba - vaša ugodnost

- ☀️ ličarske in kleparske storitve, v primeru škode na vašem vozilu poskrbimo za popravilo, sodelujemo z vsemi zavarovalnicami.

Sodelujemo z vsemi zavarovalnicami - za plačilo poskrbimo mi!

Ali živali res ne poznajo ljubezni?
Je varnost res le luksuz bogatih?

Nova miselnost. Nove možnosti. Hyundai.

ix35 30 20 19.490 EUR

i30 30 20 10.890 EUR

i20 30 20 7.990 EUR*

Novi
ix20

Slike so simbolične.

Povprečna poraba goriva: 3,7 - 8,4 l/100 km, emisije CO₂: 98 - 200 g/km.

Cene ne vključujejo transportnih stroškov in so informativnega značaja. Ponudba velja za vozila iz zaloge. *Cena vozila i20 velja v primeru financiranja "Hyundai Leasing". Vse podrobnosti v zvezi s financiranjem dobite pri svojem prodajalcu. Pogoji garancije so na voljo na www.hyundai.si/storitev/garancija.

